Куч—адолатда

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» СДП газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган. 1998 йил, 13 февраль, № 6 (149). Жума кунлари чиқади. Сотувда эркин нархда

МУСТАҚИЛЛИК ЁҒДУСИ

— Биз шундай қатъий хулосага келдик — давлат мол-мулкини фақат янги мулкдорга сотиш йўли билангина мулкчиликнинг бошқа шаклига айлантириш мумкин. Бундан фақат иқтисодий инфраструктура ва экологик ҳимоя воситаларигина истиснодир. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришга бундай ёндашишнинг мазмуни жуда оддий — «ваучерланган» қиёфасиз мулкдорликдан қочиш ва ўзига топширилган мол-мулкни тўғри тасарруф эта оладиган, фаолиятининг дастлабки босқичидаёқ ундан катта самара билан фойдаланишни таъминлайдиган шахсларга мулк беришдан иборат. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, масалага бундай ёндашиш ўзини тамомила оқлайди. Биздаги хусусийлаштирилган корхоналарнинг кўпчилиги, бир қатор мамлакатларда рўй берган ишлаб чиқаришнинг пасайиши ва синишидан фарқли ўлароқ, янада серунум ишлай бошлади ва ўтиш даврининг барча қийинчиликларига чидам билан бардош бермоқда.

Ислом КАРИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси

Президентининг Фармони

Р. ИСАЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ИСРОИЛ ДАВЛАТИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Рустам Ёқубович Исаев Ўзбекистон Республикасининг Исроил давлатидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 12 февраль.

Ўзбекистон Республикаси

Президентининг Фармони

Р. ИСАЕВГА БИРИНЧИ ДАРАЖАЛИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ВАКИЛ ДИПЛОМАТИК МАРТАБАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Рустам Ёқубович Исаевга Биринчи даражали Фавқулодда ва Мухтор вакил дипломатик мартабаси берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 12 февраль.

Ўзбекистон Республикаси

Президентининг Фармони

У. ХУДОЙБЕРДИЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Умарали Раҳмонович Худойбердиев Ўзбекистон Республикасининг Туркия Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 12 февраль.

Ўзбекистон Республикаси

Президентининг Фармони

У. ХУДОЙБЕРДИЕВГА БИРИНЧИ ДАРАЖАЛИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ВАКИЛ ДИПЛОМАТИК МАРТАБАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Умарали Раҳмонович Худойбердиевга Биринчи даражали Фавқулодда ва Мухтор вакил дипломатик мартабаси берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 12 февраль.

«Ҳунар — ҳунардан зар унар» деганларидек, Қашқадарё вилоятининг Китоб шаҳридаги «Генерал Жўрабеков» кўчасида истиқомат қилувчи кўпни кўрган отахон — Файзулло бобо Абдуллаев кулолчилик билан шуғулланиб, шу касбнинг орқасидан обрў-эътибор топиб келмоқда. Ўзидан олдин ўтган тўққиз авлодининг шу муборак ишини сидқидилдан адо этаяпти.

***СУРАТДА:** моҳир кулол Файзулло бобо Абдуллаев келини Насиба ва невaралари Санобар, Маҳбуба ва Сайфуллога ўз касбининг нозик сирларини ўргатмоқда.*

Тўлқин КАРИМОВ олган сурат.

Ҳаёт ҳақиқати

ҚОНУН УСТИВОР БЎЛСА...

Биз мустақиллигимизни қўлга киритгач, жамиятнинг барча аъзолари тенг ҳуқуққа эга бўлган демократик давлат қурар эканмиз, унда қонунларнинг устивор бўлиши асосий шартлардан бири эканлигини асло назардан қочирмаслигимиз лозим. Жаҳон ҳамжамияти билан тенг қадам ташлашимиз ҳам бизда қонунлар қай аҳволда, улар қандай кучга эга ва қандай бажариляпти — кўпроқ мана шу нарсаларга боғлиқ. Зотан қонун инсоний донoликнинг юксак ифодаси бўлиб, у одамлар тўпланган тажрибадан жамият фаровонлиги йўлида фойдаланишга хизмат қилади.

Мустамлака тузумининг кишандорлари эзилган халқ қонунларни, бинобарин ўз ҳақ-ҳуқуқларини билмаслигидан манфаатдор эдилар. Бу — ўз-ўзидан тушунарли, зеро ҳақ-ҳуққини таниган инсон ана ўша ҳуқуқ белгилаб берган нарсаларни қўлга киритишга ҳаракат қилиши табиийдир.

Энди, юртимиз узра озодлик шабадаси эса бошлагач фуқароларни, оддий халқни ҳуқуқий билимлар билан қуроллантириш, уларни қонунларимизнинг ҳеч бўлмаганда «алифбо»си билан таништириш катта ижтимоий-сиёсий аҳамият касб этади. Қадимги давр файласуфларидан бири таъкидлагани каби «Қонунлар — юртнинг, мамлакатнинг ақли бўлса» — биз унга бошқачароқ таъриф берамиз, яъни «қонунлар — бу ҳаётимиз, турмушимиз бешигини тебратқичи, ҳаракатлантирувчи кучи» деймиз.

...Бундан бир неча йил муқаддам Қашқадарё вилоятида сафарда юрарканмиз, ўша ердаги дўстларимиз Косон туманида бўлиб ўтган ажабтовур бир воқеа ҳақида гапириб берган эдилар. Шу ерда, туман касалхонасида даволанаётган аёл қўшни туғруқхона биносидан янги туғилган чақалоқни... ўғирлаб кетибди. Табиийки, кўп ўтмай чақалоқ ўғриси ушланди. У ўз жазосини олди. Гўдак эса онасига қайтариб берилди.

Биз нега бундай воқеани эслаб қолдик. Гап шундаки, ўша жиноят фуқароларимиз қонунни ҳали яхши билмасликлари асосида юзага келганди. Аниқланишича, ўша «ўғри» аёлнинг ҳам, эрининг ҳам пешонасига фарзанд кўриш бахти битмаган экан... Хўш, нима қилмоқ керак эди? Мабодо улар қонунларни яхши билганларида бундай қабиҳ ўғирликка бормас, махсус болалар муассасаларидан ота-онасиз чақалоқлардан бирини, қонуний йўл билан расмийлаштириб, фарзанд қилиб олишлари мумкин эди.

Фуқароларимизни қонунларни, бинобарин ўз ҳақ-ҳуқуқларини яхши билмаганликлари улар олдига кўпдан-кўп муаммоларни кўндаланг қилиб қўймоқда. Таҳририятимизга келаётган ўнлаб хатлардан маълум бўляптики, баъзи бировлари ўзлари яшаётган жойдаги адвокат ёки бирон бир ҳуқуқшунос ҳал қилиб бера оладиган жузъий муаммолар ечими юзасидан ҳам марказий ташкилотларга мурожаат қилаётирлар.

Қонунлар ва ҳуқуқий тарбия борасида гап кетар экан, бир масалага алоҳида урғу бериб ўтмоғимиз лозим. Бу қонунларни, ҳамма учун теппа-тенглиги, баробарлигидир. Бу нарсага ўтган йили бўлиб ўтган республика ҳуқуқшунослар ассоциациясининг таъсис конференциясида ҳам алоҳида аҳамият берилди.

Қонун — ҳамма учун баробар. У буюк француз ёзувчиси Бальзак жуда тўғри таърифлагани каби, майда пашшалар илиниб, йириклари кутилиб кетадиган тўр эмас.

Бизда эса таассуфлар ила қайд этиш лозимки, вилоят, туманини қўяйтурайликда, оддий қишлоқ ёки жамоа хўжалиги миқёсидаги раҳбарни тартибга чақириб қўйиш ҳам хийла муаммолар туғдирмай қўймайди. Биз бир нарсани — имтиёз қонуннинг ҳақиқий душмани эканлигини кўпинча унутиб қўямиз.

Ушбу бош мақолада кўтарилган масалалар яна бир нарсасиз ўз аксини тўла топмаган бўлур эди. Бу — халқимизга ҳуқуқий билимлар бериш, яъни ҳуқуқий маорифни такомиллаштириш, уни янги поғонага кўтаришдир. Бу жабҳада олиб борилаётган ишларни асло қаноатлантирарли деб бўлмайди. Ўзбекистон истиқлолга эришгандан бери республикамиз парламенти томонидан собиқ СССР давридаги қонунлардан фарқли ўлароқ ўнлаб қонунлар, қанчадан-қанча кодекслар қабул қилинди. Уларни кенг халқ оммаси орасида ёйиш, изоҳлаб бериш ҳали-ҳозир замон талаблари даражасида эмас.

Бу борада оммавий ахборот воситалари олдида каттадан-катта вазифалар турибди. Таассуфлар бўлсинким, кўпгина газета ва журналларда ҳуқуқий масалаларга оид чоп этилаётган мақолаларда жиноятнинг «шов-шувли» (сенсацион) жиҳатлари бўрттириб кўрсатилади-да, уни келтириб чиқарган туб сабаблари очиб берилмайди.

Йирик ҳуқуқшунос олимларнинг, ушбу соҳа мутахассисларининг оммавий ахборот воситалари орқали чиқишлари халқимизнинг ҳуқуқий маорифи тарбиясида катта роль ўйнаяжаги ҳеч ким учун сир эмас.

Юқорида биз қонунни ҳаётимиз бешигининг тебратқичи деб атадик. Бу бешик ҳамиша тебраниб, яъни амал қилиб турмоғи даркор. Ана шундагина халқимиз қонунлар уларнинг таянчи ва ҳимоячиси эканлигини тўла-тўкис ҳис қила олади.

БОШ МУҲАРРИР.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ислоҳотлар ва барқарорлик» деб номланган китоби Анқарада турк тилида «XX аср лидерлари» туркумида босмадан чиқди. Ўзбекистоннинг тараққиёт йўли, ислоҳотларни амалга оширишдаги ўзбек модели ҳақида теран фикр юритилган мазкур китобга Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэл сўзбоши ёзган. Шунингдек, китобда асар муаллифи — Президент Ислом Каримов ҳаётидан лавҳалар ҳам берилган.

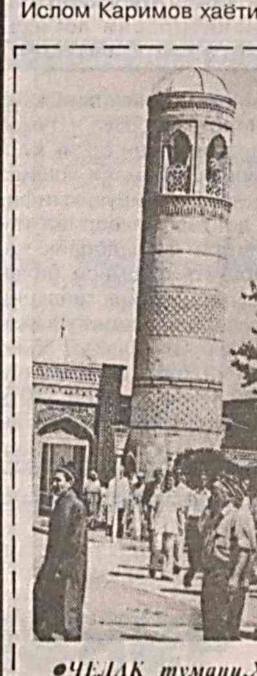

●ЧЕЛАК тумани. Хўжа Исмоил ал-Бухорий зиёратгоҳи доимо одамлар билан гавжум.

● Сирдарё вилоятининг Ховос туманидаги Сармич қишлоғида истқомат қилувчи иккинчи жаҳон уруш қатнашчиси Нарзулло бобо Хожиев юртбошимизнинг совға-саломларини қабул қилиб олди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов таваллудининг 60 йиллиги муносабати билан у йўлбошчимизни муборакбод этиб, тулпор совға қилган эди. Табрик хатидан миннатдорлик сифатида Президентнинг Нарзулло бобога йўллаган совға-саломларини Давлатимиз раҳбари номидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг Ишлар бошқарувчиси Зилемхон Ҳайдаров ва вилоят ҳокими Ўктам Исмоилов топширди.

● Сўз мулкининг султони Алишер Навоий таваллудининг 557 йиллиги муносабати билан 9 февраль куни тонгда шоир ва ёзувчилар, олимлар, санъаткорлар, талаба ва ўқувчилар, жамоатчилик вакиллари улуғ шоир хотирасини ёд этиш учун унинг номи билан аталувчи Миллий боғга тўпланиб, Алишер Навоий ҳайкали пойига гуллар қўйишди. Маросимда Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Ўткир Раҳматов қатнашди.

● Андижонда «Оила, аёл ва ҳуқуқ» мавзуида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Вилоят ташкилотлари раҳбарлари, шаҳар ва туман ҳокимлари ўринбосарлари, хотин-қизлар ташкилотлари фаоллари, шаҳар ва туман халқ таълими ва соғлиқни сақлаш бўлимлари ходимлари, ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарлари, шунингдек, вилоятдаги олий ва ўрта махсус ўқув юртлари раҳбарлари иштирок этган бу анжуманда мамлакатимизда инсон манфаатларини таъминлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлом авлодни вояга етказиш борасида жуда катта ишлар амалга оширилаётгани таъкидланди.

Раҳбар ва ислоҳот

ОДАМИЙЛИК ИМТИҲОНИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати, Самарқанд тумани ҳокими Раҳима ҲАКИМОВА билан мулоқот.

Суҳбатдош ҳақида қисқача маълумот: Раҳима ҲАКИМОВА — 1951 йилда Самарқанд шаҳрида туғилган. Меҳнат фаолиятини оддий тикувчиликдан бошлаган. Бир йўла у уч диплом соҳибаси. Самарқанд Давлат университетининг филология факультети, Ленинград конструкторлик-муҳандислик институти ва Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтида таҳсил олган. Тўрт фарзанднинг онаси. 1997 йилда «Меҳнат шуҳрати» ордени билан мукофотланган.

Ҳуқуқий саводхонлик-қишлоқда ишбилармонликни ривожлантиришнинг, мулкдор манфаатларини ҳимоя қилишнинг бирламчи шарти деб ҳисоблайди.

Самарқанд тумани иқтисодий ислоҳотларни муваффақиятли амалга оширишда республикамизда ўзига хос тажриба мактабига эга. Боиси, хоҳ деҳқончиликда бўлсин, хоҳ саноатда—энг янги, муккаммал технологияларни шу ердан излаб топасиз. Мулкчиликнинг ҳамма шаклларига бирдек оқилона муносабат, рақобатни кучайтиришга ғамхўрлик, бозор эҳтиёжларини пухта ўрганиш асосида иш юритиш, бошқарувни такомиллаштириш аллақачон ўз самараларини бермоқда. Туманда хорижий инвестицияларни иқтисодиётга жалб этиш, қўшимча даромадли иш жойларини барпо этиш, пул эмиссиясини камайтириш, банклар фаолиятини кучайтиришга ҳам манфаатдорлик билан ёндашилмоқда.

Мухбиримизнинг туман ҳокими Раҳима ҲАКИМОВА билан суҳбати бу борадаги эзгу саъй-ҳаракатлар хусусида бўлди.

— Раҳима Ҳакимовна, ўтган йили «Шарқ тароналари» фестивалида иштирок этган франгистонлик мартабали меҳмонлар Самарқанд туманини фақатгина пальма дарахтлари ўсмайдиган, аммо жаннатнинг мевалари буткул муҳайё бўлган мўъжизавий оролга қиёслаб таърифлашган эди. Боғларнинг саховати боғбон меҳнатидан, албатта. Аммо уни бозор иқтисодиётининг мураккаб синоатларини енгиб ишлашга ундаётган куч нимада?

— Бу саволга ҳар кимнинг ўз ҳаётини, турмушини яхшилашга бўлган чанқоқлик, интилиш деб қисқача жавоб бериш мумкин. Биласизми, бой бўлишни истаган деҳқон ёниб ишлаш кераклигини англамаса меҳнатидан маъни йўқ. Бугун кўпгина қишлоқларда ислоҳотлар бирмунча суст кечаётганини, ижтимоий ҳаётда оғриқли муаммолар купайиб қолганини, айни шу хислат янгича яшашга интилиш етишмаслигида, боқимандалик кайфиятидан узил-кесил халос бўлинмаганида деб биламан. Бизда эса одамларни яхши ишлашга тарғиб этиш, ортиқча даъватларга зарурат қолмаган. Деҳқон ҳам, дала ҳам қишин-ёзин танаффуссиз ишлайди.

Ишбилармонликни ривожлантириш бўйича қабул қилинган қонунлар асосида мулкчиликнинг ҳамма турларига бирдек муносабат, бирдек шароитни вужудга келтирганмиз. Ҳиссадорлик жамиятлари, деҳқон-фермер хўжаликлари ва давлат тасарруфидаги корхоналар фондлардан фойдаланишда, ўз маҳсулотларини сотишда ёки қўшимча ускуналарни ҳарид қилишда бир хил имтиёзга эга. Лекин ўзаро рақобатда нодавлат сектори ўз афзалликларини тобора яққолроқ намоён этмоқда.

— Деҳқончиликдаги ортиқча харажатларни камайтириш одамларни бир ишдан бошқасига кўчириш билан чегараланиб қолмаётган бўлса керак...

— Албатта. Туманда сабзавот, боғ ва токзорларнинг ҳосилдорлиги юқори. Интенсив

(Давоми 2-бетда).

●Германия ҳукумати Америка Қўшма Штатларига Ироққа қарши ҳарбий чоралар қўллашда немис қуролли кучларидан фойдаланиш таклифини илгари сурди. Немис ҳукуматининг бу қарори мамлакатдаги кўпгина сиёсий партиялар ва жамоатчилик ҳаракатларининг кескин норозилигига учради. Кўпчилик немис сиёсатдонлари ва жамоат арбобларининг фикрича, бундай қарор БМТнинг тинчликпарвар сиёсатига зиддир.

***

●Филиппиннинг собиқ президенти Фердинандо Маркоснинг рафиқаси Имельда Маркос давлат тепасига чиқиш ниятида. У Филиппин президентлигига сайловларда иштирок этиш учун ўз номзодини илгари сурмоқда. Айни вақтда, Филиппин Олий суди Имельда Маркосни марҳум эри ҳукмронлиги даврида бир қатор жиноятлар содир этганликда айбламоқда.

●Португалиянинг пойтахти Лиссабон шаҳрининг тарихий ёдгорликларидан бири.

***

●Исроил Бош вазири Бенъямин Нетанъяху Иордания қироли Ҳусайнга йўллаган мактубида Фаластиннинг мустақил давлатга айланишига қарши эмаслигини баён этди. Кўпчилик сиёсатдон ва кузатувчилар Исроил Бош вазирининг Фаластинга нисбатан фикрини бундай кескин ўзгартиришига ҳайрон бўлиб қолдилар. Нетанъяху шу кунларга қадар Фаластиннинг мустақил давлат бўлишига қатъиян қаршилик кўрсатиб келмоқда эди.

***

●Россия матбуотининг ёзишича, Москва рентген нурланишининг йирик марказига айланиб бормоқда. Бу ерда касалларга қўйиладиган диагнозларнинг 70 фоизи рентген текшируви орқали аниқланаётган экан. Рентген нурлари эса инсон саломатлигига жиддий зарар кўрсатиши маълум. Бугунги кунда Москвада рентген аппаратларидан кўп фойдаланиш оқибатида бу ердаги радиация кучи 150 фоизга етган.

«Адолат»га жавоб берадилар

ҚОНУНИЙ ЧОРА КЎРИЛАДИ

Фуқаро А. Жабборов «Адолат»га хат йўллаб, унда бир ўғирлик юзасидан унга нотўғри айб қўйилаётганини хусусида шикоят қилган эди. Текширув чоғида қуйидагилар аниқланди:

Маълум бўлишича, 1997 йил 1 октябрь куни Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани ҳудудида жойлашган «Тошфуқаросаноатқурилиш» акционерлик жамиятининг 7-бўлимида уста-йиғувчи вазифасида ишловчи Вячеслав ва Олег Ивановлар фуқаро А. Жабборовни автомашина стартёрини ўғирлаганлигини, бу ҳолатни шу жойда ишловчи Т. Раҳимов кўрганлигини айтиб, ундан 42000 сўм ва 100 АҚШ долларини олишган.

Шунингдек, текшириш давомида сўралган Қибрай тумани ИИБ жиноят қидирув бўлими катта тезкор вакили И. Шоакбаров 1997 йил октябрь ойида автомашинасини В. Ивановга кўрсатиш учун, у ишлайдиган корхонага олиб келганлигини ва ушбу воқеа ҳақида эшитиб, уларга қонун талабларини тушунтирганлигини кўрсатган.

Мазкур ҳолат юзасидан Мирзо Улуғбек туман прокуратураси томонидан 1998 йил 24 январь куни Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 229-моддаси билан жиноят иши қўзғатилиб, дастлабки терговни ўтказиш туман ИИБ тергов бўлимига топширилган.

Ариза муаллифининг барча важлари ва ҳолатлар тергов даврида текширилиб, қонуний чора кўрилади.

Ушбу жиноят ишининг тергови Республика прокуратураси томонидан назоратга олинди.

О. ФУЗАИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси Ички ишлар идораларида тергов ва суриштирув ҳамда ДСҚда суриштирувни назорат қилиш бошқармаси бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси.

ПРОТЕСТ КЕЛТИРИЛДИ

Тошкент шаҳар «Марказ-14» мавзеси 26-а уй 42-хонадонда истиқомат қилувчи фуқаро Обида Иброҳимова «Адолат»га шикоят йўллаб, унга укасидан мерос қолган уйни собиқ келинлари ноқонуний йўл билан тортиб олаётганлиги хусусида шикоят қилган эди. Шикоят ўрганиб чиқилиб, қуйидагилар аниқланди:

Шайхонтоҳур туман судининг 22.12.97 й. кунги ажримига кўра, даъвогарлар Жўраева Кимё, Рўзиметова Зуҳра ва жавобгар Иброҳимова О. ўрталарида келишув битими тасдиқланган. Бу битимга кўра, даъвогарлар низоли «Марказ-14» мавзеси 26-а уйининг 42-хонасидан жавобгар Иброҳимова О.ни уйдан кўчириш ҳақидаги даъвосидан воз кечиб, уни низоли уйни рўйхатидан ўчиб, 28.12.97 й.га қадар уйни бўшатиб бериши эвазига 100000 сўм беришга келишганлар.

Туман судининг ушбу ажрими ЎзР фуқаролик процессуал кодексини (эски таҳрирдаги) 35-моддаси талабларини бузган ҳолда қабул қилинган. Яъни, суд даъвогарнинг даъводан воз кечишини, жавобгарни даъвогар иқрорлигини, бу ҳаракатлар қонунга хилоф бўлса ёки кимнинг бўлмасин қонун билан қўриқланадиган манфаатларини бузган ҳолда қабул қилмаслигига эътибор бермаган. Чунки, иш материалларига қараганда, Иброҳимова О. низоли уйда марҳум укаси Абдурасулов Мўмин билан 1987 йилдан буён яшаб келган ва уй-жойга нисбатан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлган. Бундан ташқари, бошқа яшайдиган турар жойи ҳам йўқлиги кўринади.

Бундай ҳолатда суд ЎзР ФПКнинг 185-моддасига асосан келишув битимини тасдиқлашдан олдин даъвогарга ёки тарафларга ушбу битимнинг оқибатларини тушунтириши лозим бўлсада, суд мажлиси баённомасида ва Иброҳимова О.ни аризасида ҳам судни жавобгар ва даъвогарларга келишув битимини тузиш натижасида келиб чиқувчи оқибатларини тушунтирилганлиги ҳақида бирон бир ёзув йўқлиги аниқланиб, Тошкент шаҳар прокурори томонидан 02.02.98 й. куни Тошкент шаҳар суди Раёсатига ушбу ажримни бекор қилиб, ишни мазмунан кўришлик учун юбориш ҳақида назорат тартибида протест келтирилди.

С. МУХТОРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасининг судларда фуқаролик ишлари кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси.

Раҳбар ва ислоҳот

ОДАМИЙЛИК ИМТИҲОНИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

технологияларни муваффақиятли қўлланиши туфайли бир йилда 2—3 мартагача ҳосил етиштирилаяпти. Эътиборингизни битта рақамга жалб этмоқчиман. 1992 йилда туманда 100 минг тонна атрофида сабзавот тайёрланган. Ҳозир эса бу кўрсаткич 80 минг тоннани ташкил этаяпти. Лекин сабзавот учун ажратилган майдонлар деярли ярмига ёки 2500 гектарга қисқарган. Олти йилдан буён шунча майдонда ғалла етиштираяпмиз. Бултур давлат омборларига 15 минг тоннадан зиёд дон топширилди.

Янги техника ва технологиялар ҳам деҳқончиликдаги ортиқча харажатларни қисқартириб юқори унумдорликка эришишга имкон бермоқда. Бугун «Кейс» корпорациясининг ўндан ортиқ замонавий машиналари далада ишлаяпти. Картошкачиликда ва чорвачиликда голланд технологияси қўл келмоқда. Шу боис вилоятда етиштирилаётган сабзавотнинг 25 фоизи, меванинг 24 фоизи, картошканинг 15 фоизи, узумнинг 15 фоизи, гўштнинг 14 фоизи, тухумнинг 57 фоизи, сутнинг 13 фоизи Самарқанд тумани улушига тўғри келмоқда.

— Демак санацияга, яъни молиявий соғломлаштиришга муҳтож бўлган қишлоқ хўжалиги корхоналари рўйхатида Самарқанд туманидан бирорта хўжалик қайд этилмаганини табиий ҳол деб ҳисоблайсиз...

— Албатта. Бизда умуман зарар билан ишлаётган корхонанинг ўзи йўқ. Ишлаб чиқаришдаги сарф-харажатлар, даромад устидан аниқ ҳисоб-китоб ўрнатганмиз. Шу ўринда кўп нарса жамоа раҳбарининг ташкилотчилиги, мутахассис кадрларнинг профессионаллик даражасига боғлиқ эканлигини таъкидламоқчиман. Башарти раҳбарда зарур кўникма ёки маҳорат етишмаётганлигини сезсак биз у хўжаликни банкротлик ёқасига келтириб қўймасидан керакли ёрдам, тавсияларни берамиз. Ишни ўнглаб олиш учун имконият яратамиз. Шунда ҳам ўзгариш сезилмаса бошқа лаёқатига мос вазифага ўтишни таклиф қиламиз.

— Раҳима Ҳакимовна, хорижий инвестицияларни қишлоқ ишлаб чиқаришига жалб этиш хийла мураккаб масала. Бунинг учун чет эллик сармоядорларни лойиҳанинг истиқболига аниқ ишонтириш керак. Таваккалчиликка ҳамма ҳам кўнавермайди...

— Сиз туман иқтисодиётига чет эл инвестицияларини жалб этиш масаласи билан қизиқаяпсиз. Марҳамат. Бугун туман ҳудудида хорижий маблағ эвазига тузилган ўндан ортиқ қўшма корхна ишлаяпти. Биргина «Тоҳирий» фирмаси қошида ўтган йили тузилган «Пируз», «Пируз лорг», «Пируз оттифи» каби қўшма корхоналар 2 миллион доллар миқдорида инвестиция олиб келди. «Оҳалик парранда» ҳиссадорлик жамиятининг Германиядаги «Олман тирцухт» фирмаси билан ҳамкорлиги паррандачиликда буткул янги технологияларни сотиб олишга имкон берди. Хориж билан ҳамкорлик туфайли истеъмол бозорини хилма-хил маҳсулотлар билан янада бойитаяпмиз. Бугун «Парвина», «Истиқлол,» «Фируз» фирмаларининг мавсумда 2500 тонна узум, 1000 тонна мевани қайта ишлаб қадоқлайдиган 8 та мини заводи, 2 миллион шартли банка консерва тайёрлайдиган цехи шу йўналишда фаолият кўрсатаяпти.

Умуман бугун туманда 350 та кичик ва ўрта бизнес корхонаси муваффақиятли ишламоқда. Уларнинг 120 таси саноат маҳсулотлари тайёрлаш билан машғул.

— Қишлоқ инфратузилмаларини ривожлантириш ислоҳотларнинг муҳим кирраси бўлмоғи лозим. Бу ҳақда кўп гапирилмоқда. Аммо амалий ишлар оз. Самарқанд туманида-чи?

— Одамларнинг ислоҳотлар тақдирига ишончи уларнинг кўз ўнгида гавдаланиб туриши керак. Шунинг учун ҳам қурилиш-ободонлаштириш ишлари диққат-эътиборимизда. Биргина ўтган йили 48 минг квадрат метр саҳнли уй-жой, 400 ўринли кўптармоқли шифохона, 9 та қишлоқ врачлик пункти, 660 ўқувчига мўлжалланган замонавий мактаб, 12 та маданий-маърифий марказ биноси, 10 минг томошабинга мўлжалланган стадион, жами 62 та объект фойдаланишга топширилди. Бугунги куннинг молиявий имкониятларидан келиб чиқадиган бўлсак бу оз эмас. Қишлоқлар қиёфасини ўзгартириш билан боғлиқ юмушларга ҳомий ташкилотларни кўпроқ жалб этаяпмиз.

— Раҳима Ҳакимовна, ҳокимнинг иш услуби деганда фақат ишлаб чиқариш режасини бир амаллаб уддалаб «юқори»га хушхабар йўллашга иштиёқманд раҳбарлар ҳам оз эмас. Режа ниманинг ҳисобига, қандай қилиб бажарилаяпти, эртага иқтисодиётни нима кутаяпти-буниси билан астойдил қизиқмайди. Сизнинг ҳокимлик услубингизда энг муҳим жиҳатлар қайсилари?

— Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш. Уларга ўз ваколатларини амалга оширишлари учун ҳамма шароитни яратиш. Биласизми, ҳоким иқтисодиётдаги, ижтимоий ҳаётдаги эҳтиёжларни ҳаммадан илгари илғаб олиши зарур. Бу унинг тагишли қарор қабул қилишда ва ижрони таъминлашда муҳим шарт.

Самарқанд туманида 125 та қишлоқ бор. Унинг ҳар бири ўз маълумотлар паспортига эга. Яъни, қишлоқда қанча киши истиқомат қилаяпти, нима билан машғул, оиласининг даромади қанчалигидан тортиб, нечта дўкон, мактаб, боғча, врачлик пунктигача бор. Ўрта умумтаълим мактабини қачон қанча ўқувчи битириб чиқишини олдиндан биламиз. Шунга қараб уларни янги касбларга йўналтирувчи лицейлар очаяпмиз. Ижтимоий ҳимояга муҳтож кишиларни аниқлаб ёрдамлашаяпмиз. Меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини ўрганиб ҳал этиш мақсадида ҳокимлик аппаратининг кўчма қабуллари ҳам яхши натижа бермоқда. Адолатни қарор топтириш учун муаммонинг газак олиб, вазиятнинг таранглашувини кутиш шарт эмас. Шундай ҳолатнинг олдини олишнинг моддий, маънавий асосларини яратиш зарур. Демоқчиманки, раҳбар ҳар куни одамлар кўз ўнгида имтиҳондан ўтиб туради. Бу унинг бурчига, атрофдагиларга ва юртига муносабатини белгилайдиган одамийлик имтиҳонидир.

Суҳбатдош:
Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

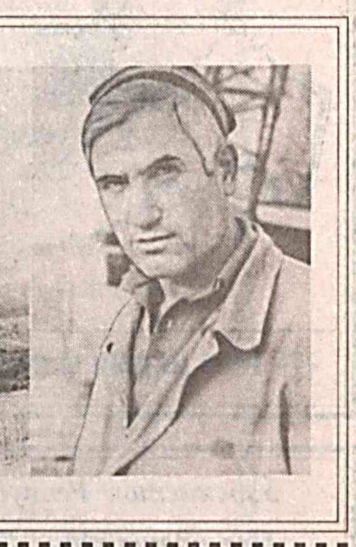

Республикамизда яқинда мелиорация хизматига 80 йил тўлганлиги нишонланди. Шу боис Фарғонада халқаро илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

СУРАТЛАРДА: Тошлоқ тумани гидрогеология-мелиоратив экспедиция бўлими бошлиғи Аҳмаджон Сўпихонов ва Фарғона гидрогеология-мелиорация экспедицияси бош муҳандиси Толибжон Долибоевлар иш устида; Илғор экскаватор-машинист Абдуқаҳҳор Мадраҳимов Тошлоқ тумани ҳудудидан ўтаётган ДС-3 зовурида иш олиб бормоқда.

F.МУҲАММАДҚОДИРИЙ олган суратлар.

Тўйҳат ўрнида

ТАЛАБАЛАРНИНГ КАТТА ДЎСТИ

Одатда, бирор бир давра ёки йиғинда ўзи ҳурмат қиладиган, яхши кўрадиган инсон ҳақида гапириш керак бўлганда, одам негадир жуда ғалати бир аҳволга тушади. Лекин, бунга зинҳор-зинҳор сўз айтишга ожизлик сабаб бўлмайди. Балки, айни муносиб гапни айта билмаслик истиҳоласи кишини ўйлантириб қўяди. Зеро, яхши инсонлар ҳақидаги асл гаплар ҳамиша юрак тубида бўлади.

Уларни ошкор қилиш, ифода этишнинг иложи йўқ. Шу боисдан ҳурматли устоз Сайди УМР домла ҳақида [illegible] бир қадар [illegible] ганимиз рост. [illegible] га ҳам, кичикка ҳам бирдек эътибор, тўғрисўзлик, ўз шогирдларини ҳамиша тушуна билиш ва ҳимоя қилиш каби фазилатлар ҳамма мураббийларга ҳам насиб этавермайди.

Устознинг 60 ёшга кирганига негадир ишонгиси келмайди одамнинг. Ҳамон серғайрат, ҳамон ҳазил-ҳузулга ошно. Баъзан, наҳотки бу одам вақтни енгиш сирини билса, деб ўйлашимиз рост. [illegible]

Биз Тошкент Давлат дорилфунуни журналистика факультетида ўқиб юрган пайтларда Сайди УМР домла [illegible] сифатида эмас, ўзимизнинг энг яқин ва катта Дўстимиз сифатида таниганмиз. Дарвоқе, Дўстлик ҳақида. Бир сафар шундай бўлган эдики, Домла талабалар орасида ушланиб қолиб, унинг олдига келган таниқли ёзувчини куттириб қўйди. Шунда ёзувчи акамиз Сайди УМР домлани «талабаларнинг катта дўсти» деб атаганди. Ўшанда ҳазил сифатида қабул қилганимиз бу гап замирида нима яширин экани энди аён. Ҳа, агар Сайди УМР домлага энг муносиб таъриф [illegible] — «ДЎСТ». [illegible] буйича тортишиб ўтирган талаба-журналистлар қўзғалади; Устоз уларнинг ёнидан шундай виқор билан ўтиб кетмайди, балки ҳамма билан қўл бериб саломлашади. — «Яхшимисизлар? Сенинг ишларинг нима бўлди? Рўзибой ётоқхона ҳал бўлдими? Аълочи қизим, имтиҳонларингиз қийнамаяптими? Ҳа, шоир укам, шеърларинг «Ёшлик»да чиқибди. Мазза қилдим ўқиб...» Ва ҳоказо...

[illegible] сингари талабаларни ўзига дўст тутиб улуғ бир ибрат кўрсатганини энди-энди англагандаймиз. Рости, баъзан ўзимизда худди шундай куч ва кенглик тополмай қийналамиз ҳам. Ва ич-ичимиздан такрорлаймизки, ДЎСТ бўлиш завқи завқ, шу насиба бор бўлсин.

Бектемир ПИРНАФАС.
Фарҳод АРЗИ.
Алишер ШОЙИМ.

Қилмиш-қидирмиш

ТОВЛАМАЧИ «ИЛИНДИ»

У.Норбоев ҳеч қаерда ишламай, текин пул топишга хомтама бўлди. У ўзини «ИИБ коррупцияга қарши курашиш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари бўламан» деб бир қатор автокорхоналарнинг ходимларини «тушириб» юрди. Қараса ишлар зўр, қўлига мўмайгина «соққа» тушиб турибди. Бундан мазахўрак бўлган У.Норбоев метронинг Чилонзор бекати яқинида ҳамдўстлик давлатларининг тижорат мақсадида бу ерга қатнайдиган автобусларини тўхтатиб, ўзини Давлат Солиқ инспекцияси ходими деб таништиради ва қизил қалбаки «гувоҳнома»сини кўрсатиб кўзбўямачилик йўли билан ҳайдовчиларни «шилиб» юради.

У «МЕРСЕДЕС-БЕНЦ» русумли давлатимиз машинаси ҳайдовчиси Р.Ш.ни алдаб, ундан кўп миқдорда пул олади ва шу заҳотиёқ кўздан ғойиб бўлади. Норбоев «Отчопар» бозорига Қирғизистон Республикасидан келган автобусни ҳам тўхтатиб, ўзини «коррупция ходими» деб таништирди. Ҳайдовчидан ҳужжатларини талаб қилиб, «юкларингни мусодара қилдириб юбораман» деб қўрқитади ва ундан ҳам кўп миқдорда пул олиб кетади.

Товламачилик «фаолияти» силлиқ кетаётганидан руҳланган У.Норбоев юлғичликни давом эттириб, Тошкент шаҳар Бектемир туманидаги «Қўйлиқ» бозорига келиб бу ердаги автобусларни ҳам кўздан кечиради. Қирғизистон Республикаси фуқароси А.В.га ўзини «туман прокурори ўринбосариман» деб таништиради ва одатдагидек қалбаки гувоҳномасини кўрсатади.

Шундай қилиб Норбоев қўрқиб кетган бу ҳайдовчидан ҳам катта миқдорда пул ундириб, жуфтакни ростлайди. Аммо унинг изига тушган ҳушёр милиция ходимларидан қочиб қутулмайди. У қўлга олинади.

Маълум бўлишича У.Норбоев Наманган шаҳар суди томонидан судланиб товламачилик ва фирибгарлик қилгани учун тўрт йил озодликдан маҳрум этилган экан. Лекин у бундан ўзига хулоса чиқариб олмай яна товламачиликни келган жойидан давом эттириб юраверган...

Яқинда Тошкент шаҳар суди судьяси А.Тожибоев товламачи У.Норбоевга нисбатан адолатли жазо тайинлади. У ўн йилга озодликдан маҳрум қилинди. «Қилмиш-қидирмиш» деб шунга айтадилар-да!

М.ҲАСАНОВ.

Партия ва ҳаёт

ЧУҚУР ҲИС ЭТМОҚДА

Ўз сафларига минг нафардан зиёд аъзони бирлаштириб, қизғин фаолият кўрсатаётган Бухоро вилоят партия ташкилоти бугунги кунда ўз мавқеини мустаҳкамлаш, партия сафларини сифат жиҳатидан баркамол бўлишига эришиш борасида муҳим ишларни амалга оширмоқда.

— Ҳозир кўппартиявийлик шароитида фаолият кўрсатаяпмиз, — дейди Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Бухоро вилоят Кенгашининг биринчи котиби Раҳмат Аҳмедов. — Бу демократик тамойилларнинг кундалик ҳаётимизга тобора чуқурроқ кириб бораётганидан далолатдир. Партиямиз чинакамига мустақилликнинг сермаҳсул меваси бўлди. Унинг мақсад ва вазифалари эндиликда кўпчиликда катта қизиқиш уйғотмоқда. Партиямизга хайриҳоҳ бўлиб, унинг сафига киришга интилганлар сони тобора ортиб бораяпти. Аммо биз бу ишда шошма-шошарликка берилаётганимиз йўқ. Партия ишларига сидқидилдан кўнгил қўйган, фидойи мутахассисларни партия сафларига қабул қилишга эътибор бераяпмиз ва бунга эришаяпмиз.

Ҳаммага маълумки, партиямизнинг асосий вазифаси — халқимизнинг эзги нияти ҳисобланган, мамлакатимизда яшаётган барча миллат ва элат вакилларининг умумий манфаатларига мос келадиган, адолат ва тенглик ўрнатилган, инсон ҳуқуқлари таъминланган, маънавияти ва маърифаати юксак даражада шаклланган фуқаролик жамиятининг истиқболини таъминлашдек улуғвор ишларга хизмат қилишдан иборатдир. Албатта бунинг учун ким, қаерда, қайси вазифада бўлмасин муштарак мақсадлар йўлида бирлашса, элимизни фаровон, юртимизни обод этишга куч-ғайратини сарфласа бас. Ана шундагина биз кўзлаган мақсадларимизга эришамиз. Ҳозир бу борада мамлакатимизда кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Иқтисодиётнинг ҳамма соҳаларини жадал ривожлантиришга алоҳида куч-ғайрат сарфланаяпти. Албатта, бу ишлардан партиямиз аъзолари ҳам четда қолишаётгани йўқ.

Биз вилоят ҳаётининг ҳамма соҳаларида қизғин иштирок этишга бор куч-ғайратимизни сафарбар этиб келаяпмиз. Тўғри, ишимизда жиддий камчиликлар ҳам йўқ эмас. Партия ишларини янада жонлантириш ва уни бугунги кун талаби даражасига кўтариш учун марказ билан алоқани кенг йўлга қўйиш зарур. Қолаверса, бизнинг таянчларимиз ҳисобланган жойлардаги бошланғич партия ташкилотларининг фаоллигини янада ошириш керак.

Мана, 1998 йилни мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Оила йили деб эълон қилди ва оилаларимизга бўлган эътибор бундан ҳам кучайди. Республикамизда бу борада амалга оширилаётган ишларга монанд ўзимизнинг муносиб тадбирларимизни ўтказишни режалаштирганмиз. Унда иложи борича вилоятимиздаги ҳар бир оиланинг фаровонлигини яхшилаш, ижтимоий муҳофаза билан, омманинг миллий ва сиёсий онгини янада юксалтириш билан боғлиқ ишлар ўзининг тўла ифодасини топган. Бундан ташқари вилоятимиздаги олий ўқув юртлари ва ўрта махсус билим юртларида, корхона, муассаса ва ташкилотларда оиладаги муносабатларнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш, оила манфаатларининг ҳуқуқий муҳофазасини таъминлаш, оналик ва болалик ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган қатор тадбирлар ҳам кенг кўламда ўтказиб борилмоқда.

Ҳа, ишлашни ҳоҳлаган имкон топади, деб бекорга айтишмаган. Ана шу муҳим омилга алоҳида эътибор қаратиб, ўз иш фаолиятини янада жонлантиришга ҳаракат қилаётган Бухоро вилояти партия Кенгашининг олдида ҳали улкан вазифалар турибди. Бу вазифаларни партиянинг ҳар бир аъзоси чуқур ҳис этади.

Гулнора САМИЕВА,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

— Облигациялар бўйича квартирани қандай сотиб олиш мумкин?
З. ОМОНОВ,
Тошкент шаҳри.

— «Ўзуйжойжамғармабанк»ка ўз маблағларини киритган хусусий омонатчи уй-жой облигациясининг соҳиби бўлади. Ушбу облигация қийматини қайтариш шаҳар доирасида янги квартира бериш ҳисобига амалга оширилади. Битта уй-жой облигациясининг белгиланган баҳоси уй-жойнинг бир квадрат метрига тўғри келади.

Омонат қўювчи дастлабки уй-жойнинг 20 фоиз майдонига тенг бўлган даражадаги облигацияларни сотиб олиш учун пул йиғиши лозим бўлади. Турар жой қийматининг 50 фоизи давлат томонидан қопланади. Қолган 30 фоизни эса банкдан 10 йилгача кредит олиш йўли билан қоплаш мумкин.

Бунинг учун дастлаб белгиланган шаклдаги тавсиянома (маҳалла қўмитаси ёки туман ҳокимлигидан)ни олиш зарур ва «Ўзуйжойжамғармабанк»ка борилади. Бунда сизга уй-жой жамғарма ҳисобини очишади, унга эса нақд пулларингизни қўйишингиз мумкин бўлади.

Тадбиркорликка — кенг йўл

ҚОНУН БАРЧАГА БАРОБАР

Бугунги ўтиш даври — мураккаб жараён. Шу сабаб ҳам муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилган машҳур беш тамойилда бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтилиши ва бунда аввало қонун устиворлигига эришиш алоҳида таъкидланади. Бундан ташқари айни шу паллада жамиятимизда янги қатлам — мулкдорлар синфи шаклланишига ҳукуматимиз алоҳида эътибор қаратмоқдаки, бу билан аввало фуқаролар фаровонлиги назарда тутилгани шубҳасиздир.

Мен ҳам юқорида баён этилган имтиёз ва шароитлардан келиб чиқиб, Андижонда «Қуёш-94» номли кўп тармоқли фирма ташкил этгандим. Фирма қисқа вақт ичида оёққа турди. Қирққа яқин одам иш билан таъминланди... Аммо айрим нопок кишилар йўлимизга ғов бўлиб, ишимиз чаппасига кетди. Дастлаб биз — ишчиларимиз билан ҳеч қандай суднинг қарор ва ажримларисиз, зўравонлик билан ишлаб турган биномиздан ҳайдаб чиқарилдик. Натижада, мулкимиз ва кўпгина ҳужжатлар йўқолди. Шундан сўнг арзимизга кўра, ишимиз беш-олти марталаб судда кўрилиб, ниҳоят қарор бизнинг фойдамизга ҳал бўлди. Икки йил деганда ҳақиқат қарор топди.

Ҳақиқат қарор топишида Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва Олий хўжалик судининг одил судьялари катта хизмат қилдилар. Мен уларга чуқур миннатдорчилик билдираман. Яна алоҳида таъкидламоқчиманки, менинг ҳуқуқим тикланишига бош сабаб — 1997 йил 5 февраль куни юртбошимиз имзолаган «Хўжалик судларининг қарорлари ижросини таъминлашга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонидир! Президентимизнинг ҳар қандай таҳсинга сазовор бу Фармони кўп ноҳақликларнинг илдизини қирқди, қирқаётир!

Шу ўринда кўнгилга андек мулоҳазалар инади: хўп, менинг-ку икки йил деганда ҳуқуқим тикланди. Менга нисбатан бўлган ноқонуний хатти-ҳаракатлар эртага бошқа тадбиркорларнинг ҳам бошига тушмасмикан? Негаки, менинг ҳуқуқим мавжуд қонунлар билан тиклансада, уни паймол қилган айрим шахслар яна шу қонунларда кўрсатилганидек, жазога тортилгани йўқ. Бу ҳақда юртбошимиз ўзининг юқорида айтилган фармонида ҳам кўрсатиб ўтганлар. Боз устига, менга етказилган маънавий ва моддий зарарлар, маҳаллий ҳуқуқ посбонлари томонидан зўравонлик билан олиб кетилган мулкларим ҳали қайтарилади деб ишонаман. Жиноят жазосиз қолмаслиги керак. Чунки фақат жазогина инсонни қайта хато қилмаслигига замин яратади. Бу нарса эса яна қайтараманки, мавжуд қонун ва меъёрий ҳужжатларда ўз аксини топган. Ахир, қонун барчага баробар эмасми?

Ҳошимжон НОРХЎЖАЕВ,
Андижон шаҳридаги «Қуёш-94» фирмасининг раҳбари.

Луқма

КЎПРИКНИ ЎҒИРЛАБ КЕТИШДИ

Ие, кўприкни ҳам ўғирлаб бўларканми, дейсизми? Ҳа, шунақаси ҳам бўларкан. Қашқадарё вилояти Китоб шаҳри Ибн Сино кўчаси (илгариги Сўфи қишлоғи)да яшовчилар бунинг гувоҳи бўлишди.

Ибн Сино кўчаси билан шаҳар марказини боғловчи мазкур бетонли кўприк қурилганда қўшни М.Бобоев номли жамоа хўжалигидаги, Бешқозоқ, Бирлик, Қалмоқ, Минглар қишлоқларидаги аҳолининг оғзи қулоғига етган эди. Узоғимиз енгил бўлди деб роса «мириқишганди». Одам иссиқ жон, ҳаётда ҳар нарса бўлиши мумкин. Касалхонага, поликлиникага, бозор-ўчарга, энг муҳими ишга қатнашарди бу ердан. «Тез ёрдам»нинг ҳам йўли яқин бўлганди...

—Афсуски, бу хурсандчилик узоққа чўзилмади. Ўтган йили Оқсув дарёсига сув кўп келиб, кўприкни анча «чарчатиб» кетган эди. «Барака топгурлар, кўприкни таъмирлаб беринглар» деб бормаган мутасадди идорамиз қолмади, — дейди Ибн Сино кўчасида истиқомат қилувчи уруш ва меҳнат фахрийлари М.Рашидов, У.Очилов, А.Каримов ва бошқалар — «Кўприк-қурилиш» корхонаси раҳбарлари ҳам, туман ҳокимиятидагилар ҳам, туман ҳокимининг шаҳар ишлари бўйича ўринбосари ҳам «миқ» этмайдилар. «Миқ» этмаслик қимматга тушди. Таъмирталаб кўприкнинг қолган қисмларини «Кўприкқурилиш» корхонаси талон-торож қилиб кетди. Кўприксозлар материалларни сотиб, ўз ҳамёнларини қаппайтиришган бўлса ҳам ажаб эмас. Очиғи, кўприк материалларини ўғирлашиб, мўмайгина пулга сотиб юборишди. Эндиликда суратда кўриб тургганингиздек, кўприкдан ҳеч вақо қолмади.

Айни пайтда «Алдагани бола яхши» деганларидек, номига «илинтириб» қўйилган йўлакдан лой, сув кечиб юрибмиз. Кўприк йўқлиги учун «тез ёрдам», ўт ўчириш ва бошқа машиналар ўтаолмаяпти. Буни қарангки, ҳомиладор аёллар туғруқхонага ҳам етишолмай, уйда туғиб қўйяптилар... Хўш, бу қўшни қишлоқларнинг аҳолиси қачонгача сув ва лой кечиб шаҳар марказига пиёда қатнашади?

Кўприкни «ўғирлаб» кетган «Кўприк-қурилиш» корхонаси зеро прокуратура аралшуви билан инсофга келиб, уни жойига қўйиб қўйса? Не ажаб? Савоб ишни ҳар ким ҳар куни қилиши керак. Акс ҳолда ўғирлик ош баданга юқмайди...

Мурод ХАЛИЛОВ.
СУРАТДА: талон-торож қилинган кўприкнинг бугунги кундаги аянчли аҳволи.

Жиноят жазосиз қолмайди

ОҒУФУРУШЛАР

Кўр кўрни қоронғуда топади, деб бежиз айтишмайди. Чирчиқлик Станислав Тупиков ҳам ўзига ўхшаган бекорчи, фарзанди борлигига қарамай эрини «бир тепиб ҳайдаган» Валентина Юсупова ва гарчи турмуш қурган бўлса ҳам эри билан бирга яшамай, ўзи хон, кўланкаси майдон бўлиб юрган Галина Буглакни топиб олди. Енгил-елпи яшашга ўрганган, текин ўлжа деса ўзини томдан ташлашга ҳам тайёр учовлон чучварани хом санаб, наркотик моддаларни олиб-сотиш йўли билан бойлик орттирмоқчи бўлишди. Тупиков ва Буглак В.Юсупова билан «опий» наркотик моддасини сотиш ҳақида олдиндан режа тузишади. Кейин ана шу режага мувофиқ Валентина Станислав ва Галинанинг ҳар бирига 620 граммдан «опий»ни бериб, уни жами 4000 АҚШ долларига пуллаш кераклигини айтади. Ўз навбатида Тупиков ва Буглак ҳам унга қўшимча қиймат қўйиб сотиш ҳаракатига тушишади.

Ниҳоят Тупиков излаган харидорини шаҳар бозоридан топади. Харидор Россиядан келганлигини билдириб, кўп миқдорда наркотик модда олажагини айтади. Бундан боши осмонга етган Тупиков:

— Менинг бир танишимда сиз излаган нарсадан бор. Лекин миқдорини билмайман. Бориб суриштириб кўрайчи, қанча топиб берар кан, — дейди ва Юсуповага бориб, бор гапни айтади.

— Бўпти, — дейди Юсупова, — бир килограмм бор, деявер. Аммо синалмаган отни сиртидан ўтма деганлар. Уни синаб кўриш керак.

Тупиков бориб харидорга учрашади:

— Ният холисми? Тағин бу нозик ишнинг чуви чиқиб, шарманда бўлиб қолмайлик.

— Ие, нималар деяпсан. Уша сабил қолгур зарур бўлмаса бу ерларга келиб нима қилардим. Ундан кўра, айтчи, қанча бор экан?

— Роппа роса бир килограмм!

— Унда ҳар граммига 250 сўмдан бераман!

Тупиков яна Юсупова ҳузурига қайтиб, харидорнинг ишончли одам эканлигини, бироқ ҳар бир грамм товарга 250 сўмдан беражагини айтади.

— Йўқ, — дейди Юсупова. — 300 сўмдан бир тийин ҳам кам бўлмайди!

Тупиков бу гапни харидор Аликка айтган эди, у бироз ғўнғинди, лекин рози бўлди. Улар олди-сотди учун учрашув жойини белгилашди.

Кечки пайт соат 20 да «Диалог» кафеси олдида пайдо бўлган Тупиков харидорни кута бошлади. Ана у «Жигули» автомашинасида келиб товарни сўради. Бироқ етти ўлчаб бир кесувчи эҳтиёткор сотувчи товарни бу ерга олиб келмаган эди. Тезда Юсуповага учрашиб харидор алдамаганини, роппа роса бир килограмм олажагини айтди.

— Унда, — деди Юсупова, — аввал пулини чўзсин, кейин товарни олади!

— Йўқ, — деди Алик ҳам бўш келмай. — Аввал товар, кейин пул!

Бошқа илож қолмагач, Юсупова рози бўлди. Улар келишилган жойга боргач товарни Тупиковга тутқазиб:

— Энди боравер, омад ёр бўлсин. Мен уйда кутиб тураман, — деб хайрлашди.

Тупиков товарни олиб бориб харидорнинг машинасига ўтирди. Бироқ пулини олишга улгурмади. Сезгир милиция ходимлари уни кузатиб туришарди. Буни сезиб қолган Тупиков отдан тушса ҳам эгардан тушмай «опий» солинган пакетни машина деразасидан улоқтириб, ўзини оқламоқчи бўлди. Аммо бу ҳийлаю найранги ўтмади, у қўлга олинди.

Тинтув чоғида Юсупованинг уйидан сотиш учун тайёрлаб қўйилган яна 840 грамм «опий» топилиб, мусодара этилди.

Энди шундай ҳақли савол туғилади: «Хўш, Буглакчи? Ундаги 620 грамм «опий» нима бўлди? У сотишга улгурдими? Йўқ, улгурмади! Тинтувда бу оғу унинг уйидаги музлаткичдан топилди. Лекин тулкимижоз бу оғуфуруш ҳам буткул айбни Ўшдан келиб кетган синглиси Л.Ларинага тўнкаб, ўзини оппоқ қилиб кўрсатишга уриниб кўрди. Бироқ рад этиб бўлмас далиллар келтиришгач, айбига иқрор бўлмоқдан бўлак чора тополмади.

Яқинда Тошкент вилоят суди уч оғуфурушнинг жиноий ишини кўриб чиқиб, уларнинг қилмишларига яраша жазо тайинлади. Судя А.Муҳиддинов Станислав Тупиковни 13 йил, Валентина Юсупова ва Галина Буглакни 11 йилданга озодликдан маҳрум этиш, бу жазони кучайтирилган режимдаги колонияларда ўтаттириш ҳақидаги ҳукмни ўқиди. Шунингдек, учовлоннинг ҳам мол-мулклари давлат фойдасига мусодара этиладиган бўлди.

Ҳасан МИРЗААҲМЕДОВ
«Адолат»нинг жамоатчи мухбири.

Ойнаи жаҳонда

16–22 февраль

ДУШАНБА, 16

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!
Профилактика муносабати билан 16 февраль куни ЎзТВ I кўрсатувлари соат 6.30 дан 14.05 гача ЎзТВ III канали орқали намойиш этилади.

I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Фарзанд —умид юлдузи». Тележурнал.
18.30 «Олам ва одам».
18.50 «Кафолат».
19.10 «Футбол майдонларида».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.20 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Диёр». Тележурнал.
22.00 «Бобур изидан». Видеофильм премьераси. 1-қисм.
22.25 «Суюкли ёр келмади». Раҳматжон Қурбонов.
22.55 XVIII қишки Олимпиада кундалиги.
23.05 «Қиёфа».
23.35 «Ахборот».
24.00—00.05 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи» (рус тилида).
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.40 «100 йиллик саргузаштлар давомида». Телесериал.
19.05 «Тарозу».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Туризм ҳақида».
20.20 Дилором наволар.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Эгиз қўшиқлар».
21.20 «Санта-Барбара». Телесериал.
22.05 Кундалик.
22.25 «Олтин мерос».
22.40 «Даракчи» (рус тилида).
22.50 Оҳанглар ва эълонлар.
23.00 «Ёш Индиана Джонс хроникаси». Телесериал.
23.50 — 23.55 Тунингиз хайрли бўлсин!

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 Эстрада тароналари.
8.55 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
9.20 «Жаҳон спорти».
9.30 «Омад юлдузи». Телевизион ўйин.
10.00, 14.00 — Янгиликлар.
10.05 Кино янгиликлари.
10.20 «Бу ҳам кино». Сериал.
11.30 Ўзбекистон телерадиокомпанияси халқ чолғу оркестрининг концерти.
12.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Буюк Турон».
12.30 Телевизион миниатюралар театри.
13.10—14.00 А. Қодирий «Меҳробдан чаён». Кўп қисмли видеофильм.15-қисм.

* * *

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси.
18.20 — 21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Каскадерлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида».

*

Россия давлат телевидениеси
22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Ғаройиб саёҳат». Бадиий фильм.
00.05—00.25 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультгомоша».
19.00, 21.35 Эълонлар.
«Чинор» видеоканали:
19.05 «Рангинкамон».
19.25 «Дидар».
19.45 «Ирэндек».

*

20.05 «Умр баҳори».
20.20 «Жаҳон».
20.40 «Мусиқали танаффус».
20.45 «Намастэ».
21.05 «Спорт-тайм».
21.40 Кинематограф. «Фотима».
23.10 «Бож-хирож».
23.25—23.35 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 17

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 Лирик тароналар.
9.05 «Ёшлик» студияси. «Идрок».
9.25 «Биржа ва банк хабарлари».
9.40 «Бобур изидан». Видеофильм. 1-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Инглиз тили.
11.00 Алифбо сабоқлари.

*

11.30 «Ҳамкорлик ришталари».
11.55 «Рақс. Рақс. Рақс».
12.15 «Кичкинтой устахонаси».
12.35 «Пан Кляксанинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 1-серия.
14.05—14.35 «Қиёфа».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Булутли йўлкаларда сайр». Мультфильм.
18.20 «Сиртқи телевизион олимпиада».
18.45 «Чорраҳа».
19.05 «Ҳунарманд». Тележурнал.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.10 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Акция ва акциядор».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Акс-садо».
21.35 «Санъат усталарининг концерти».
22.15 «Бобур изидан». Видеофильм премьераси. 2-қисм.
22.35 XVIII қишки Олимпиада кундалиги.
22.45 «Қонун ва биз».
23.15 «Кинога бахшида умр». Наримон Латипов.
00.15 «Ахборот».
00.40—00.45 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Ёввойи ҳайвонот олами».
19.05 «Болливудга нигоҳ».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Мусиқий меҳмонхона».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Онагинам».
21.20 Спорт қитъаси.
21.50 «Очун».
22.10 «Даракчи».
22.20 Оҳанглар ва эълонлар.
22.30 «Кинонигоҳ». Роберт Рэдфорд «Қаллоб» фильмида.
00.40—00.50 Тунингиз хайрли бўлсин!

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».

*

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Бевафолар». Бадиий фильм. (Франция).
00.05—00.25 «Ахборот (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби.

*

18.50 «Мультгомоша».
19.05, 22.20 — Эълонлар.
19.10 «Муҳаббат тарихи». Телесериал.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».
20.10 «Мусиқий дақиқалар».
20.15 «Аптека эшитади...»
20.45 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
21.00 «Телефакт».
21.10 «Жонли тил».
21.40 «ТВ IV да немис тулқини».
22.00 «Долзарб репортаж».
22.25 «Қувноқ кино».
23.55. — 00.05 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 18

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Нафосат гулшани». Мусиқий дастур.
9.00 «Бокира туйғулар».
9.20 «Талаба ва спорт».
9.40 «Бобур изидан». Видеофильм. 2-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 Болалар учун «Бўш вақтим — хуш вақтим».
10.30 «Остонаси тиллодан». Публицистик кўрсатув.
10.50 «Ўзбек киноси ижодкорлари».
11.15 «Жараён».
11.35 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Саҳролардан садолар».
11.45 «Эртаклар — яхшиликка етаклар». «Уддабурро хизматкор».
12.45 «Пан Кляксанинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 2-серия.
14.05—14.25 «Хўжалик ва ҳуқуқ».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Бешбармоқ». Тележурнал.
18.35 Сиртқи телевизион олимпиада.
19.00 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур».
19.05 «Қиймат ва қиммат».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.20 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Ранглар жилоси».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 XVIII қишки Олимпиада кундалиги.
21.30 «Сиёсат оламида».
21.50 «Юрак кенгликларида». Мусиқий дастур.
22.25 «Бобур изидан». Видеофильм премьераси. 3-қисм.
22.45 «Пардали гап».
23.20 «Ахборот».
23.45—23.50 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи» (рус тилида).
18.15 Жаҳон халқлари эртаклари.
18.40 «XX аср жиноятлари». Телесериал.
19.10 «Авлод».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Жаҳон хотираси».
20.10 «Нафис мажлислар».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Жозиба».
21.10 «Хонадон».
21.30 «Санта-Барбара». Телесериал.
22.15 «Даракчи» (рус тилида).
22.25 Оҳанглар ва эълонлар.
22.45 Экранда—детектив. «Буюк изқуварлар. Коломбо». Телесериал.
00.25—00.30 Тунингиз хайрли бўлсин!

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.

*

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 Эд. О. Нил «Папай лақабли полициячи» фильмида.
00.10 — 00.30 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультгомоша».
19.05, 21.40 — Эълонлар.
19.10 Телесериал.
19.55 Мусиқий дақиқалар.
20.00 Спорт-лотто.
20.10 Ҳуқуқ ва бурч.
20.30 «Дилрабо тароналар».
20.40 «Автосалтанат».
20.50 «Ҳаёт карвони».
21.10 «Дурдаршан».
21.45 «Олтин хазина». «Нодирабегим». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли.
23.15—23.25 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 19

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Истиқлолим, сени куйлайман». Мусиқий дастур.
9.10 «Харита». Халқаро шарҳ.
9.25 «Мураббий». Спорт дастури.
9.40 «Бобур изидан». Видеофильм. 3-қисм.
10.00 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Мактублар — кабутарлар».
10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Нуроний». Тележурнал.
11.20 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
11.40 «Телевидение ва томошабин».
12.05 «Талаб ва таклиф».
12.30 «Довюрак Хочбар ҳақида ривоят». Бадиий фильм.
14.05—15.05 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун «Ўз ўрнинг бор».
18.35 «Ҳидоят сари».
18.55 «Ажаб саодат эрур». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 21.30 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот». (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Тафаккур ва тақдир».
21.20 XVIII қишки Олимпиада кундалиги.
21.35 «Бобур изидан». Видеофильм премьераси. 4-қисм.
21.55 «Вазият».
22.10 «Оила». Тележурнал.
22.50 «Она бўла қолгин менга табиат».
23.05 «Битик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
23.30 «Театр ва мусиқа».
24.00 «Ахборот».
00.25—00.30 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Жажжи давра».
18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Катта танаффус». Телеўйин.
19.15 «Дилнавоз садолар».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дубляж».
20.15 «Сир».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Мутойиба».
21.30 «Одобнома».
21.40 «Мумтоз наволар».
21.55 «Ганчга битилган достон».
22.05 «Даракчи».
22.15 Оҳанглар ва эълонлар.
22.30 Оилавий экран. «Она муҳаббати». 2-серия. (Ҳиндистон).
00.05—00.10 Тунингиз хайрли бўлсин!

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Ўзбекистоннинг навқирон балети».

*

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
22.55 «Ғаройиб бомба». Кинокомедия (АҚШ).
00.20 — 00.40 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультгомоша».
19.00, 21.30 — Эълонлар.
19.05 «Муҳаббат тарихи». Телесериал.
19.50 «02» тўлқинида.
20.05 «Ракурс».
20.35 «7 дан 70 гача».
21.00 Интерспорт.
21.10 Мусиқий Олимп.
21.35 Киносалон.
23.05 «Юнон».
23.25 — 23.35 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 20

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Дилрабо тароналар».
9.00 «Буни умр дерлар». Телеочерк.
9.20 «Юзма-юз».
9.40 «Бобур изидан». Видеофильм. 4-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Жавоҳирлар бўстони». Адабий кўрсатув.
10.30 Немис тили.
11.00 Болалар учун. «Ҳикматлар хазинаси».
11.25 «Қишлоқ стадионларида».
11.45 «Меҳр макони».
12.05 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» почтасидан.
12.50 «Давроннинг бошидан кечирганлари». Бадиий фильм.
14.05—15.05 «Сайқал». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Шеър ва шуур».
18.20 «Орият шажараси».
18.40 «Шарқ тароналари».
19.05 «Ёшлик» студияси. «Мулоҳаза».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Мулк ва муносабат».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 XVIII қишки Олимпиада кундалиги.
21.40 «Бобур изидан». Видеофильм премьераси. 5-қисм.
22.05 «Ватанни севмоқ иймондандур...».
22.30 «Ўзбекистон бастакорлари». Мусиқий дастур.
23.00 «Ахборот».
«Мунаввар дунё».
Дам олиш дастури:
23.25 «Олам».
23.45 «Бишри Хофий». Бадиий фильм.
01.15—01.20 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Бор экан-да, йўқ экан».
18.35 «XX асрнинг улуғ жумбоқлари». Телесериал.
19.05 «Хусусийлаштириш қадамбақадам».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Тақдим».
20.10 «Дил дафтари».
20.20 «Туйғуларим».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ривоят».
21.15 «Ғазал соғинчи».
21.35 «Даракчи».
21.45 Оҳанглар ва эълонлар.
21.55 «Санта-Барбара». Телесериал.
22.40 «Бокс. Бокс. Бокс».
23.00 Саргузашт фильмлар экрани. «Геракл саргузаштлари».
00.20—00.25 Тунингиз хайрли бўлсин!

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Мусиқа ҳамма учун». Мусиқий дастур.

*

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Олов талвасаси». Бадиий фильм.
00.05—00.25 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси

*

18.45 «Мультгомоша».
19.00, 21.35 — Эълонлар.
19.05 Телесериал.
19.50 «Утмишсиз келажак йўқ».
20.10 «Наволарда аён этсам...».
20.30 «Мардона йигитлар».
20.45 «Дурдаршан».
21.15 «Уй остонадан бошланади».
21.40 Кинематограф. «Савоя»нинг ўғирланиши».
23.05 Араб эстрадаси.
23.35—23.45 «Мунаввар тонг истаб».

ШАНБА, 21

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
9.00 «Бобур изидан». Видеофильм 5-қисм.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
9.20 «Йигит омон бўлса».
9.40 «Талабалар саҳнасида».

*

10.20 «Шоҳрух» клуби.
10.40 «Зиёрат».
10.50 «Ватан, мадҳингни куйлайман». Мусиқий дастур.
11.20 «Дилдаги гаплар». Баҳодир Йўлдошев.
12.05 «Менинг маҳаллам».
12.25 «Цирк. Цирк. Цирк».
12.55 «Санъат олами».
13.15—14.25 «Маҳбубим, азизим, суюклигим, ёлғизим». Бадиий фильм.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Мультолам.
18.15 «Орзуларим дунёча бор». Олимжон Орифжонов.
18.35 «Мувозанат». Ахборот-таҳлилий кўрсатув.
19.00 «Ҳайрат» Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 22.45 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Жаҳон спорти».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.25 «Бобур изидан». Видеофильм премьераси. 6-қисм.
21.45 «Ҳамма кўриши шарт... эмас».
22.50 XVIII қишки Олимпиада кундалиги.
«Тунги ёгду». Дам олиш дастури:
23.00 «Олқишлар, олқишлар, олқишлар». 2-кўрсатув.
23.20—00.50 «Марсия». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.

II

9.00 «Бор экан-да йўқ экан...».
9.20 «Саргузашт фильмлар экрани. «Геракл саргузаштлари».
10.45 «Тақдим».
11.00 «Дил дафтари».
11.10 «Туйғуларим».
11.15 «Таурас куч тупламоқда». Телесериал.
12.05 «Ривоят».
12.20 «Ғазал соғинчи».
12.40 Бокс. Бокс. Бокс.
13.00 «Сирли жиноятлар». Телесериал.
13.50 «Сир».
14.00 Курсатувлар дастури.
14.05 «Мутойиба».
14.35 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал (АҚШ).
15.25 Спорт қитъаси.
15.55 «Эгиз қушиқлар».
16.15 Спорт қитъаси.
16.45 «Ўргимчак тўри». Телесериал.
17.35 Киноконцерт.
17.50 «Ёрилтош».

* * *

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «У ким? Бу нима?».
18.30 «Сувости дунёсига саёҳат».
18.45 «Қонун ҳимоясида».
18.55 «Театр ва ТВ».
19.15 «Дилнавоз садолар».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Дилбарим».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Даллас». Телесериал.
21.50 «Жозиба».
22.05 «Даракчи».
22.15 Спорт қитъаси.
22.45 Оҳанглар ва эълонлар.
22.55 «Бэлла Мафия» фильмида итальянча мафия.
02.30—02.35 Тунингиз хайрли, булсин!

III

19.00 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси.
19.05 — 23.50

*

23.50 Эълонлар.
23.55—00.05 «Болакайлар орзуси». Телефильм.

IV

10.00 «Спектаклдан сўнг».
10.20 Эълонлар.
10.25 «Биргаликда куйлайлик».
11.25 «Шанба эртаги».
12.35—13.05 «Кросс-Роудс» кафесига хуш келибсиз. («Америкага бир назар» курсатувига илова: инглиз тили ҳамма учун).

* * *

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультгомоша».
19.00, 22.05 — Эълонлар.
19.05 «Муҳаббат тарихи». Телесериал.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 Далил ва шарҳ.
20.15 Автореид.
20.25 «Рақслар қанотида».
20.50 «Ассалом, Франция!».
21.15 «Чинсэн».
21.45 «Хит-коллекция».
22.10 «Киносалон».
23.50 «Бу ажиб дунё».
00.05 Спорт-марказ.
00.50—01.00 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 22

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00 — 8.25 «Ахборот».
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Бобур изидан». Видеофильм 6-қисм.
11.20 «Ҳаёт рисоласи».
11.50 «Қувноқ стартлар». Телеўйин.
12.30 «Куйла, ёшлигим». Эстрада концерти.
12.50 «Уйла, изла, топ!». Телебеллашув.
13.20 «Ҳамма кўриши шарт... эмас».
14.20—15.20 «Нурли келажак». Видеоканал.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун «Санъат гунчалари».
18.30 «Ёшлик» студияси. «Учинчи эҳтимол».
19.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик курсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Чироғи ёниқ уй». Телетанлов.
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Якшанба оқшомида».
21.40 «Бобур изидан». Видеофильм премьераси 7-қисм.
22.00 XVIII қишки Олимпиада кундалиги.
22.10 «Келин-куёв». Телешоу.
23.00 «Спорт. Спорт. Спорт».
«Аср мўъжизаси» кинодастури:
23.15 «Кино янгиликлари».
23.30 «Жаҳон киноси юлдузлари».
23.50—01.00 «Бу ҳам кино». Сериал.

II

9.00 «У ким? Бу нима?».
9.15 «Кичкинтой экрани».
9.30 «Жозиба».
9.45 «Таурас куч тупламоқда». Телесериал.
10.35 «Дилбарим».
10.50 «Театр ва ТВ».
11.10 «Дилнавоз садолар».
11.20 «Сирли жиноятлар». Телесериал (Англия).
12.00 Спорт қитъаси.
12.30 Болалар экрани. «Оқ қиз».
14.00 Курсатувлар дастури.
14.05 Жаҳон халқлари эстрадаси.
14.30 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал.
15.10 «Интер-футбол».
15.55 Сиз ёқтирган қушиқлар.
16.15 «Нафосат».
16.25 «Ўргимчак тўри». Телесериал.
17.10 Мультипанорама.
17.40 «Келгуси ҳафтада».
18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Сувости дунёсига саёҳат».
18.35 «Синфдош».
19.00 «Бари ҳазил».
19.10 «15 дақиқа спорт ҳақида».
19.25, 19.55 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Жараён».
20.15 Тақвим, оҳанглар ва эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 «Изҳор».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 «Даракчи».
22.20 «Миллионлар уйини».
22.40 Келгуси ҳафтада.
23.00 Якшанба кинозали.
00.40—00.45 Тунингиз хайрли булсин!

III

18.55 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси.
19.00 — 00.05

*

00.05 Эълонлар.
00.10 — 00.35 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».
9.30 «Парле ву франсэ?»
9.55 Якшанба эртаги.
11.35 Ўзбекистон янгиликлари (инглиз тилида).
11.45 Клип-антракт.
11.55 Эълонлар.
12.00 Киносалон.
14.00 «Ракурс».
14.30 «Жонли сайёра».
14.50 Клип-антракт.
15.00 Кундузги сеанс. «Қоя». Бадиий фильм.
16.50—17.10 «Сенинг вақтинг».

* * *

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультгомоша».
19.00, 22.0 5— Эълонлар.
19.05 «Кобра». Телесериал.
19.50 Бугунги кун мавзуси.
20.05 Клип-антракт.
20.15 «Биз ва бизнинг фарзандларимиз».
20.45 Клип-антракт.
20.55 Иштирок этувчилар.
21.15 Жаҳон киноси янгиликлари.
21.45 Мусиқий Олимп.
22.10 Киносалон. «Соммерсби». Бадиий фильм. Бош ролда Ричард Гир ва Жоди Фостер.
00.10—00.20 «Хайрли тун!».

30-КАНАЛ

ДУШАНБА, 16

16.30 ГАЧА ПРОФИЛАКТИКА.
16.25 Кўрсатувлар тартиби.
15.30 «Меросхўр». Телесериал. Бразилия.
17.30 «Қўшни қизлар». Ўсмирлар учун сериал. (Франция).
18.00 «ТВ-ҳамкор».
18.20 «30-каналда» премьера. «Элен ва болалар». Телесериал. (Франция).
18.50 «Лабиринт». Телесериал (Бразилия).
19.45 «Спорт-курьер».
20.00 «ТВ-ҳамкор».
20.20 «Алондра». Телесериал (Мексика).
21.00 «Клип-сюрприз».
21.10 «ТВ-ҳамкор».
21.30 «Қора ботинка кийган баланд бўйли малласоч». Комедия.
23.10 «30-канал»да премьера». «Авлиё». Детектив сериал (АҚШ).
Ярим тундан сўнг «30-канал»да:
24.00 Тунги сериал. «Мангуликка даъват». Тарихий драма. 1-серия.
01.15 «Спорт-курьер».

СЕШАНБА, 17

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «ТВ-ҳамкор».
9.25 «Карапуз-ТВ».
10.00 «Юлдузлар ёмғири». Мусиқий дастур.
10.30 Тонгги сериал.
11.00 «Лабиринтга кириш». Детектив. 1-серия.
12.15 Мусиқий дастур.
13.00 «Касби-шифокор». Телесериал (Австралия).
14.00 «ТВ-ҳамкор».
14.20 «31-июнь». Мелодрама. 1-серия.
15.25 «Хит-коктейл». Мусиқий дастур.
15.50 «Карапуз-ТВ».
16.15 Мусиқий коллекция.
16.30 «Меросхўр». Телесериал (Бразилия).
17.30 «Қўшни қизлар». Телесериал.
18.00 «ТВ-ҳамкор».
18.20 «Элен ва болалар». Телесериал.
18.50 «Лабиринт». Телесериал.
19.45 «Спорт-курьер».
20.00 «ТВ-ҳамкор».
20.20 «Алондра». Телесериал.
21.00 «Клип-сюрприз».
21.10 «ТВ-ҳамкор».
21.30 «Оилавий кино». «Хобгоблин». Саргузашт фильм.
23.10 «Авлиё». Детектив сериал (АҚШ).
Ярим тундан сўнг «30-канал»да:
24.00 «Мангуликка даъват». Тарихий драма. 2-серия.
01.15 «Спорт-курьер».

ЧОРШАНБА, 18

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «ТВ-ҳамкор».
9.25 «Карапуз ТВ» Болалар учун кўрсатув.
10.00 «МИХ». Дам олиш дастури.
10.30 «Тонгги сериал».
11.00 «Лабиринтга кириш». Телесериал.
13.00 «Касби-шифокор». Телесериал (Австралия).
14.00 «ТВ-ҳамкор».
14.20 «31 июнь». Мелодрама. 2-серия.
15.30 «Хит-коктейль».
15.50 «Карапуз ТВ».
16.15 «Кино мусиқаси бўйлаб». Киноконцерт.
16.30 «Меросхўр». Телесериал.
17.40 «Қўшни қизлар». Ўсмирлар учун сериал.
18.00 «ТВ-ҳамкор».
18.20 «30-канал»да премьера. «Элен ва болалар». Телесериал. (Франция).
18.50 «Лабиринт». Телесериал.
19.45 «Спорт-курьер».
20.00 «ТВ-ҳамкор».
20.20 «Алондра». Телесериал.
21.00 «Клип-сюрприз».
21.10 «ТВ-ҳамкор».
21.30 «Рақамлик одам». Фантастик жангари фильм.
23.10 «Авлиё». Детектив сериал.
Ярим тундан сўнг «30-канал»да:
24.00 «Мангуликка даъват». Тарихий драма. 3-серия.
01.20 «Спорт-курьер».

ПАЙШАНБА, 19

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «ТВ-ҳамкор».
9.25 «Карапуз ТВ».
10.00 «Висол». Мусиқий дастур.
10.30 «Тонгги сеанс».
11.00 «Лабиринтга кириш». 4 ва 5-серялар.
13.00 «Касби-шифокор». Телесериал.
14.00 «ТВ-ҳамкор».
14.20 «Холис ўйин». Детектив. 1-серия.
15.30 «Хит-коктейль».
15.50 «Карапуз ТВ».
16.15 Болалар учун дастур.
16.30 «Меросхўр». Телесериал.
17.30 «Қўшни қизлар». Ўсмирлар учун сериал.
18.00 «ТВ-ҳамкор».
18.20 «Элен ва болалар». Телесериал.
18.50 «Лабиринт». Телесериал.
19.45 «Спорт-курьер».
20.00 «ТВ-ҳамкор».
20.20 «Алондра». Телесериал.
21.00 «Клип-сюрприз».
21.10 «ТВ-ҳамкор».
21.30 «Альфред Хичкок намойиш этади». Телесериал (АҚШ).
23.10 «Авлиё». Детектив сериал.
Ярим тундан сўнг «30-канал»да:
24.00 «Мангуликка даъват». Тарихий драма. 4-серия.
01.20 «Спорт-курьер».

ЖУМА, 20

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «ТВ-ҳамкор».
9.25 «Карапуз ТВ».
10.00 «Мусқаймоқ». Мусиқий дастур.
10.30 Тонгги сериал.
11.00 «Гумон остида». Детектив триллер.
12.35 «Хит-коктейль».
13.00 «Касби-шифокор». Телесериал.
14.00 «ТВ-ҳамкор».
14.20 «Холис ўйин». Детектив. 2-серия.
15.25 «Хит-коктейль».
15.50 «Карапуз-ТВ».
16.15 «Оқшом тушишига ҳали бор».
16.30 «Меросхўр». Телесериал.
17.30 «Қўшни қизлар». Ўсмирлар учун сериал.
18.00 «ТВ-ҳамкор».
18.20 «Элен ва болалар». Телесериал.
18.50 «Лабиринт». Телесериал.
19.45 «Спорт-курьер».
20.00 «ТВ-ҳамкор».
20.20 «Алондра». Телесериал.
21.00 «Клип-сюрприз».
21.10 «ТВ-ҳамкор».
21.30 «Уч плюс икки». Комедия.
23.10 «Авлиё». Детектив сериал.
Ярим тундан сўнг «30-канал»да:
24.00 «Мангуликка даъват». 5-серия. Тарихий драма.
01.15 «Спорт-курьер».

ШАНБА, 21

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.25 «Карапуз ТВ».
10.00 «Самонинг кашф этилиши».
11.00 «Брюс Лазер» таништиради: «Салом, аҳмоқлар!» Комедия.
12.45 «Бизнинг устозимиз доктор Шпехт». Ўсмирлар учун сериал.
13.40 «ТВ-ҳамкор».
14.00 «Лос-Анджелес қонуни». Детектив сериал.
15.30 «Барабанчининг тақдири».
17.00 «Симпсонлар». Мультсериал.
17.30 «Моделлар академияси». Ёшлар учун сериал.
18.00 «ТВ-ҳамкор».
18.20 «Манстровлар оиласи». Комик сериал.
19.00 «Махфий материаллар». Телесериал.
19.50 «ТВ-ҳамкор».
20.10 «Алфред Хичкок намойиш этади». Телесериал.

*

20.40 «Мусқаймоқ». Мусиқий дастур.
21.10 «ТВ-ҳамкор».
21.30 «Клип-сюрприз».
21.40 «Ғаройиб воқеалар». Телесериал. (АҚШ).
22.10 «Икковлон». Телесериал.
23.05 «Юлдузли ёмғир». Мусиқий дастур.
23.30 «Видеомода».
Ярим тундан сўнг «30-канал»да:
24.00 «Беринг ва унинг дўстлари ҳақида қисса». Тарихий бадиий фильм.

ЯКШАНБА, 22

9.00 Кўрсатувлар тартиби
9.05 «ТВ-ҳамкор».
9.25 «Карапуз ТВ».
10.00 «Самонинг кашф этилиши».
11.00 «Брюс Лазер» таништиради: «Фирибгарлик, мусиқа, муҳаббат». Комедия.
12.45 «Бизнинг устозимиз доктор Шпехт». Ўсмирлар учун сериал.
13.40 «ТВ-ҳамкор».
14.00 «Лос-Анджелес» қонуни». Детектив сериал.
15.00 «Брюс Лазер» таништиради: «Авария». Ўткир сюжетли фильм.
16.35 «Хит-коктейль».
17.00 А.Назаровнинг тиббиёт марказы.
17.30 «Моделлар академияси». Ёшлар учун сериал.
18.00 «ТВ-ҳамкор».
18.20 «Манстровлар оиласи». Комик сериал.
19.00 «Махфий материаллар». Телесериал.
19.50 «ТВ-ҳамкор».
20.10 «Альфред Хичкок таништиради». Телесериал.
20.40 «Висол». Мусиқий дастур.
21.10 «ТВ-ҳамкор».
21.30 «Клип-сюрприз».
21.40 «Кордье». Детектив сериал. (АҚШ).
23.05 «XL-music». Мусиқий дастур.
23.30 Спорт кўрсатуви.
Ярим тундан сўнг «30-канал»да:
24.00 «Нада». Криминал драма.

РЖТ

ДУШАНБА, 16

6.00 «Хайрли тонг!».
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.50 Янгиликлар.
9.15, 18.20 — «Машъум мерос». Сериал.
10.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Россия — Финляндия терма командалари. Наганодан олиб кўрсатилади. Бобслей. Иккиликлар. Эркаклар.
11.50 «Хонаки кутубхона».
12.15 «Биргалашиб» дастури.
13.05 «Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси». 8-серия.
14.20 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Коньки. 1000 м. Эркаклар. Наганодан кўрсатилади.
15.15 Мультсериал.
15.40 «Марафон-15».
16.00 «Юлдузли онлар».
16.35 «Робин Гуднинг янги саргузаштлари». Сериал.
17.05 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Олимпиада кундалиги.
17.40 Мультфильм.
19.05 «Тиғиз пайт» Олимпиада ўйинларида.
19.30 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Чанғи. 4х5 км. эстафетаси. Хотин-қизлар. Наганодан кўрсатилади.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
21.40 «Полтергейст». Сериал.
22.50 «Кумушранг шар». «Олчазор боғ» Бродвейда. Кўрсатувни В. Вульф олиб боради.
23.35 VXIII қишки Олимпиада ўйинлари. Россия — Чехия терма командалари. 2 ва 3-даврлар. Наганодан кўрсатилади.

СЕШАНБА, 17

6.00 «Хайрли тонг!».
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.20 — Янгиликлар.
9.15, 18.20 — «Машъум мерос». Сериал.
10.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Россия — Чехия терма командалари. 2 ва 3-даврлар. Наганодан кўрсатилади.
11.20 «Куйини топинг».
11.50 «Хонаки кутубхона».
12.15 «Биргалашиб» дастури.
13.05 «Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси». 9-серия.
14.30 Мультфильм.
15.15 Мультсериал.
15.40 «Бахтли тасодиф».
16.25 «Робин Гуднинг янги саргузаштлари». Сериал.
16.50 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Тоғ чанғиси. Слалом. Хотин-қизлар. Наганодан кўрсатилади.
19.15 «Тиғиз пайт» Олимпиада ўйинларида.
19.30 «Куйини топинг».
20.00 «Мавзу».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
21.40 Николай Рибников «Баландлик» фильмида.
23.35 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Коньки. 10.000 м. Эркаклар. Наганодан кўрсатилади.
00.30 «Кино чизиги». Сергей Маковецкий «Макаров» фильмида.

ЧОРШАНБА, 18

6.00 «Хайрли тонг!».
9.00, 11.55, 15.00, 18.00, 01.30 — Янгиликлар.
9.15, 18.20 — «Машъум мерос». Сериал.
10.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Тоғ чанғиси. Слалом. Хотин-қизлар. Коньки. 10.000 м. Эркаклар. Наганодан кўрсатилади.
11.45 «Хонаки кутубхона».
12.10 «Биргалашиб» дастури.
13.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Хоккей. 1/4 финал. Наганодан кўрсатилади.
15.15 Мультсериал.
15.40 Мультфильм.
16.00 «Чангалзорлар даъвати».
16.25 «Робин Гуднинг янги саргузаштлари». Сериал.
16.55 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Фристайл. Финал. Наганодан кўрсатилади.
19.05 «Тиғиз пайт» Олимпиада ўйинларида.
19.30 Леонид Ярмольник «Олтин талвасасида» кўрсатувида.
20.10 «Инсон ва қонун».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
21.40 «Титаник» фильмида аср фалокати. 1-серия.
23.30 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Хоккей. 1/4 финал. Наганодан кўрсатилади.

ПАЙШАНБА, 19

6.00 «Хайрли тонг!»
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.50 — Янгиликлар.
9.15, 18.20 — «Машъум мерос». Сериал.
10.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Чанғи. Икки кураш. Трамплиндан сакраш. Фигурали учиш. Хотин-қизлар. Қисқа дастур. Наганодан кўрсатилади.
12.15 «Биргалашиб» дастури.
12.40 Мультфильм.
13.05 «Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси». 10-серия.
14.20 Леонид Ярмольник «Олтин талвасаси» кўрсатувида.
15.20 Мультсериал.
15.45 «Қойилмақом давра».
16.15 «Лего-го!».
16.40 «Робин Гуднинг янги саргузаштлари». Сериал.
17.10 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Фигурали учиш. Хотин-қизлар. Қисқа дастур. Наганодан кўрсатилади.
19.05 «Тиғиз пайт» Олимпиада ўйинларида.
19.30 «Бу эрмак жониворлар». Телеўйин.
20.05 «Оқ тўти» клуби.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
21.40 «Титаник» фильмида аср ҳалокати. 2-серия.
23.30 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва энчиллар оламида». Сериал.
24.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Коньки. 1000м. Хотин-қизлар. Наганодан кўрсатилади.
01.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Чанғи. Икки кураш. Трамплиндан сакраш. Наганодан кўрсатилади.

ЖУМА, 20

6.00 «Хайрли тонг!».
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.35 — Янгиликлар.
9.15, 18.20 — «Машъум мерос». Сериал.
10.05 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Чанғи. 30 км. Хотин-қизлар. Наганодан кўрсатилади.
12.15 «Биргалашиб» дастури.
13.05 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Икки кураш. 4х5 км. эстафетаси. Наганодан кўрсатилади.
14.25 «Янгра, севимли гармонь!».
15.25 «Аралаш-қуралаш» журналидаги қувноқ воқеалар.
15.45 Мультфильм.
16.55 «Сезам кўчаси».
17.25 «50х50». Мусиқий дастур.
18.15 «Тиғиз пайт» Олимпиада ўйинларида.
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
21.40 Буюк изқуварлар: Коломбо «Шон-шараф» иши» детективида.
23.15 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Хоккей. 1/2 финал. Наганодан кўрсатилади.
01.30 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Фигурали учиш. Хотин-қизлар. Эркин дастур. Наганодан кўрсатилади.
02.50 Тунги кинозал. «Қора камалак». Мистик триллер.

ШАНБА, 21

7.40 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Хоккей. 1/2-финал. Наганодан кўрсатилади. Фигурали учиш. Хотин-қизлар. Эркин дастур.
9.40 «Лотто-миллион».
9.45 «Руҳоний сўзи». Митрополит Кирилл.
10.00, 11.35, 18.35 — Янгиликлар.
10.10 «Хонаки кутубхона».
10.30 «Мусиқий почта».
11.00 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Биатлон. 4х7,5 км эстафетаси. Эркаклар. Наганодан кўрсатилади. Тоғ чанғиси. Слалом. Эркаклар. Наганодан кўрсатилади.
13.50 «Смак».
14.10 «Бир нодир асар тарихи».
14.55 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Хоккей. 3-4-ўринлар учун матч. Наганодан кўрсатилади.
16.55 Мультфильм.
17.20 «Бу қандай содир бўлганди?». «Ваня Солнцев — полк ўғли».
18.25 «Фруттис чердаги».
19.05 Комиссар Каттани «Спрут-3» сериалида. 7-серия (якунловчи).
20.10 «Жентльмен-шоу».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
21.35 Жаҳон киноси. Сильвестр Сталлоне «Бузғунчи» жангари фильмида.
23.50 «Биринчи канал коллекцияси». Жек Николсон ва Мэрил Стрип «Тўс-тўполон» фильмида.

ЯКШАНБА, 22

8.00 «Акваланглар сув остида». Саргузашт фильм.
9.25 «Дисней-клуб»: «Ўрдак воқеалари».
9.55 «Спортлото».
10.00, 15.00, 01.45 — Янгиликлар.
10.09 Мультфильм.
10.15 «Дм. Криловнинг йўлда ёзилмаган қайдлари».
10.30 «Ҳамма уйдалигида».
11.10 «Россияга хизмат қиламан!».
11.35 «Янгра, севимли гармонь!».
12.10 XVIII қишки Олимпиада ўйинлари. Хоккей. Финал. Наганодан кўрсатилади.
14.25 «Кулги панорамаси». Кўрсатувни Е. Петросян олиб боради.
15.20 «Саёҳатчилар клуби».
16.05 «Дисней-клуб»: «Винни Пухнинг янги саргузаштлари».
16.30 «Яна Дисней-клуб». «Чип ва Дейл ёрдамга ошиқишади».
17.00 Леонид Якубович «Тарих ғилдираги» телеўйинида.
17.50 «КиВиН-98». КВН командалари фестивали. 2-қисм.
19.10 XVIII қишки Олимпиада ўйинларининг тантанали ёпилиши. Наганодан кўрсатилади.
20.55 «Киноафиша».
21.00 «Время».
21.55 «Кинопрокат чемпиони». «300 спартанликлар» супер фильми.
00.05 «Бўйдоқлар базмининг ўзига хос хусусиятлари». Комедия.

Мунажжимлар башорати

(16—22 февраль)

ҚЎЙ (21март—20 апрель)
Ҳафта давомида фақат душанба куни бироз муаммолар юзага келади. Касб маҳоратингизни намойиш этиш учун чоршанба ва пайшанба кунлари қулайдир. Жума асаббузарликлар билан ўтади. Бироқ дам олиш кунлари барча муносабатларда яхши келади.

СИГИР (21 апрель—21 май)
Ҳафтанинг биринчи ярмида молиявий ва хўжалик муаммоларни ҳал этасиз. Жума куни муҳим ишбилармонлик учрашуви кутилмоқда. Шанба дўстлар билан мулоқот учун қулайдир. Якшанба куни олисдан хушхабар кутинг.

ЭГИЗАКЛАР (22 май—21 июнь)
Душанба куни муҳим хабар эшитасиз. Ҳафтанинг ўртасини саломатлигингизга эътибор берган ҳолда, имкони борича осойишта ўтказишга ҳаракат қилинг. Дам олиш кунлари бир қанча фойдали ва кўнгилли учрашувлар бўлиб ўтади.

ҚИСҚИЧБАҚА (22 июнь—23 июль)
Душанба ва сешанба кунлари ишга дадил киришинг, молиявий аҳволингизни яхшилаб олиш имконияти бор. Чоршанба, пайшанба ва жума кунлари кичик кўнгилсизликлар ва соғлиғингиз билан боғлиқ муаммолар безовта қилиши мумкин. Дам олиш кунлари кайфиятингиз кўтарилади.

АРСЛОН (24 июль—23 август)
Ушбу ҳафтада соғлиғингиз билан боғлиқ баъзи қийинчиликлар юзага келишига қарамай баракали меҳнат қиласиз ва ижодий маҳоратингизни намойиш этасиз. Жума куни ғаройиб саргузаштлар кутилмоқда. Якшанба куни эса Сизга катта фойда келтирувчи инсон билан танишасиз.

ПАРИЗОД (24 август—23 сентябрь)
Мазкур ҳафтанинг бошида молиявий аҳволингизни яхшилаб оласиз ва бу билан келгуси мавқеингизни мустаҳкамлашга замин яратасиз. Пайшанба куни келишмовчиликлар келиб чиқиши мумкин. Ҳафтанинг охирида кўплаб янгиликлардан хабар топиб, вақтингизни аъло даражада ўтказасиз.

ТАРОЗИ (24 сентябрь—23 октябрь)
Соғлиғингизнинг ёмонлашуви ва руҳингизнинг тушиб кетиши ишингизга маълум вақт ўз таъсирини ўтказади. Фақат жума кунигина ўйлаган нарсангиз, биринчи галда ижодий режаларни амалга оширасиз. Дам олиш кунлари ажойиб инсонлар билан бўладиган мулоқот узоқ вақт ёдингизда қолади.

ЧАЁН (24 октябрь—22 ноябрь)
Ҳафтанинг бошланишида бир қанча керакли маълумотларга эга бўласиз. Пайшанба ва жума кунлари омад Сизга кулиб боқмайди. Дам олиш кунлари сафар ва учрашувларнинг гувоҳи бўласиз. Завқ олишга ҳаракат қилинг.

ЁЙ (23 ноябрь—21 декабрь)
Ҳафтанинг биринчи ярмида бўлиб ўтадиган ишбилармонлик учрашувидан кўнглингиз кўтарилади. Жума куни яхшигина молиявий ютуққа эришишингиз мумкин. Дам олиш кунларидан шанба кўнгилли ўтади. Якшанба куни бироз ишингиз юришмаслиги эҳтимолдан холи эмас.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22 декабрь—20 январь)
Дастлабки кунлар омад Сиздан юз ўгиради. Саломатлигингизнинг бироз ёмонлашуви ва хонадон ташвишлари иш қобилиятингизга ўз таъсирини кўрсатмасдан қолмайди. Фақат пайшанба ва жума кунларигина ишингиз юришади. Дам олиш кунларини имкони борича осойишта ўтказинг.

ҚОВҒА (21 январь—19 февраль)
Чоршанбадан жумагача ишингиз юзасидан белгиланган режаларингиз амалга ошади. Якшанба куни ажойиб инсон билан танишасиз. Аммо душанба ва шанба кунлари унча кўнгилли бўлмаган дамларни бошингиздан кечиришингизга тўғри келади.

БАЛИҚ (20 февраль—20 март)
Сешанба кундаги хушхабар ва чоршанба куни кутилаётган молиявий ютуқ ушбу ҳафта давомидаги энг қувончли воқеалардир. Душанба куни ишингиз юришмайди. Пайшанба куни соғлиғингиз ёмонлашиб қолиши мумкин. Дам олиш кунлари осойишта ўтиши кутилмоқда.

«Энг улуғ, энг азиз» танловига

Мустақилликка эришганимиздан сўнг биз сохта мафкуранинг якказоҳимлигидан қутулдик. Маънавиятни, мафкурани зуғумлардан озод қилиб, эркин фикрга, миллий тафаккурга кенг йўл очдик.

Эндиги асосий вазифа кишиларимизнинг мустақил фикрлашга ўрганиши, ўзига ишончининг орта боришидир. Чунки тафаккур озод бўлмаса, онг ва шуур тазйиқдан, қулликдан қутулмаса, инсон тўла озод бўлолмайди.

Тараққиёт тақдирини маънавий жиҳатдан етук одамлар ҳал қилади.

Ислом КАРИМОВ.

УЙҒОНИШ

(Публицистика)

1.

Яқинда бир гап эшитдик: республикамизнинг чекка туманларидан бирида жамоа ширкат хўжалигининг оддий тракторчиси вилоят газетасини судга берибди. «Менинг ҳақимда газетада босилган танқидий мақола аслида тўғри, — деди у ўз аризасида, — бу ҳақда баҳслашиб ўтирмайман. Лекин мақоланинг тили, ундаги ҳар хил қочириқлар, шама, пичинглар менинг инсоний қадр-қимматимни ерга уради. Журналист оғайнимиз танқид билан ҳақоратнинг фарқига бормас экан. Мен ўз шаънимни ҳимоя қиламан...»

Аҳамият беринг: бу сатрларни бирон-бир ҳуқушунос, сиёсий арбоб ёки олим эмас, балки собиқ колхознинг қўли қора мойдан чиқмайдиган оддий механизатори ёзяпти.

Келинг, қимматли ўқувчи, фикримизни шу ерда тўхтатиб турамиз-да, унга кейинроқ, ушбу мушоҳадаларимизнинг ниҳоясида қайтамиз.

...Талайгина журналистларнинг, шу жумладан ушбу мақола муаллифларининг ҳам устозларидан бири бўлмиш марҳум Шуҳрат ака Қосимов билан биз телевидениеда олти йил бирга ишладик. 1991 йили, август ойининг ўрталарида у меҳнат таътилига чиқиши олдидан бир гап айтиб қолди:

— Ҳар йили Юрмалага бориб дам олиб келардим. Лекин энди Болтиқ бўйи биз учун анча узоқлашиб қолди. Наманганга кетяпман. Ўша ерда қадрдон дўстим бор. Нанай деган сўлим қишлоқда яхши бир жой қилиб бермоқчи. Мабодо вақт тополсангизлар, ўтиб боринглар. Бир гурунглашиб қайтасизлар.

Устозга ҳурматимиз ниҳоятда катта эди. Яқиндагина, ўша тўқсон биринчи йилнинг 11 март куни унинг 60 йиллик юбилейини зўр тантана билан нишонлаган эдик. Лекин Шуҳрат ака пенсияга чиқса ҳам биз, ёшлардан ажралгиси келмай, ишлаб юрарди. «Хўп, етиб борамиз» дедик ва календарга қараб олиб, қўшиб қўйдик: «31 август куни кутинг».

31 август куни ғиз этиб Наманганга учиб бордик. Нарёғи Нанайгача таксида бир соатлик йўл экан. Типтиниқ дарё бўйига чодир тикиб дам олаётган Шуҳрат ака бизнинг кўриб, бағрига босиб, қучди.

— Келишингларни кўнглим сезган эди, — деди у хурсанд бўлиб, — хўш, Тошкентда нима гаплар?

— Ўзи ўшанда нима бўлаётганини ҳам тушуниб етиш анча қийин кечаётган жумбоқли кунлар эди. Горбачев ўн икки кун аввалгина Форосда ўз ҳамтовоқлари томонидан ҳибсда ушлаб турилиб, аранг жон сақлаб қолганди. СССР аталмиш жаҳонни титратаётган империя ҳали мавжуд бўлса-да, оёқлари, тўқсонга кирган қариянинг оёқларига монанд аранг босар, бугун-эрта пақ этиб қулаб тушиши кўзга кўриниб қолганди. Осмонда қандайдир ваҳимали шарпа кезиб юрарди гўё...

— Ҳамма жойдагидек, энг ташвишли воқеа ГКЧП бўлди. Хайрият, қўрқинчли туш каби ўтди-кетди, — дедик биз.

Кечки пайт меҳмонхонага келсак, барчанинг оғзида битта гап: бугун бўлиб ўтган Ўзбекистон Олий Кенгаши сессиясида республикамиз Президенти Ўзбекистоннинг ўз мустақиллигини эълон қилибди.

— Ажойиб иш бўлибди-ку, Шуҳрат ака! — қувончимизни яширолмадик биз, — тарихий иш бўлибди!

Айтиб ўтиш керакки, Шуҳрат аканинг баъзида нигилистлиги, ҳамма нарсага бирданига ишонавермаслик, ҳамма нарсага шубҳа билан қараш касаллиги тутиб қоларди.

— Э, соддасизлар-да, укажонлар, — қўл силтади у, — жуда ҳам соддасизлар. Лаққа тушманглар. Бу — империянинг навбатдаги найранги. Ҳадеб ғингшийверган кучукнинг олдига суяк ташлаб қўйиш ёхуд унинг занжирини бир-икки метр узайтириб қутулиш билан баробар. Бундай «мустақиллик»лардан неча-нечасини кўрганмиз...

Ўша кеч меҳмонхонада узоқ вақт ухлай олмай, бошимиздан ўтган талайгина воқеаларни эсладик. Бир йил аввал, Шуҳрат ака ва таниқли комик артист Соат Шарипов Шуҳрат аканинг Китоб туманида яшайдиган яқин дўсти Маҳмуджон ака Олимовнинг тўйига кетаётганимизда самолётда устоз қўлидаги кичкина брошюрани чиқариб, бизга узатганди.

— Қаранг, кимдир уйимизнинг почта қутисига ташлаб кетибди. Қизиқ китобча экан...

Ўшанда унинг қўлидаги брошюрани олдик-да, кўз югуртирдик. Унда Шуҳрат ака қизил қалам билан белгилаб қўйган қуйидаги сатрлар бор эди: «Ўз юртимизга ҳорижликлар эмас, ўзимиз хўжайинлик қилиш пайти етиб келди...»

— Ўзбекистонда мана шундай гапни ҳам қўрқмай, баралла айта оладиган одамлар кўпайган тақдирдагина ҳақиқий, қоғоздаги эмас, амалдаги мустақилликни қўлга киритиш мумкин бўлади, — деди устоз қатъий қилиб.

Кейин, самолёт қанотлари остида виқор билан сузиб юрган оппоқ булутларга назар ташлаганча, ўйчанлик билан деди:

— Ёдингиздами, ўтган йили юртимизга Кашпировский келиб кетган эди. У ҳаммани гипноз қилиб, сеҳрлаб қўйди. Сўнг «Мана, сизлар энди ҳаммангиз соппа-соғсизлар, ҳеч қандай касалликларингиз қолмади» деганича жўнаб кетди. Бизни ҳам, агар билсангиз, етмиш беш йилдан бери мана шундай сеҳрлаб келадилар. «Сизлар озодсиз, мустақилсиз» дейишади. Биз эса ишониб юраверамиз. Билсангиз, қафасдаги қуш ҳам ўзича озод, ўзича мустақил. Фақат... ўша қафаси ичида...

Устоз, самодаги суҳбат давомида бир гапни ўксиниб гапирди. Қачонлардир бир вақт Вазирлар Маҳкамасида матбуот конференцияси ўтказилибди. Ўзбекнинг таниқли адибларидан кимдир «Республикамизда қанча олтин ишлаб чиқарилади?» дея савол берибди. Шунда Вазирлар Маҳкамасининг ўша пайтдаги раиси бўлмиш Ғайрат Убайдуллаевич Қодиров жаҳл билан жавоб қилибди:

— Бу нарсани сиз билишингиз шарт эмас. Олтин бу давлат монополияси!

— Ана шунақа, — деганди Шуҳрат ака куйиниб, — ҳатто ўзимизда нимаю қанча етиштирилишини билишга ҳаққимиз йўқ экан, ким айтади бизни шу уйга хўжайин деб...

У самолёт ойнасидан пастга яна бир қараб олгач, давом этганди:

— Кўряпсиз, ана, табиат қиш уйқусидан уйғоняпти. Дарахтлар куртак ёзяпти. Халқимиз, элимиз ҳам бир кун келиб кўзларини катта очиши, мана шу мудроқ уйқудан уйғониши, жисмонан эмас, маънан уйғониши керак. Ана шундагина биз ҳақиқий озодликка, ҳурриятга муносиб бўла оламиз.

Ўша 1991 йилнинг 31 августида Шуҳрат ака мустақиллигимизни Ислом Каримов томонидан эълон қилинишини барча қатори жуда-жуда хурсанд бўлиб кутиб олганди.

— Сиз билан биз Ўзбекистон мустақиллигини Нанайда кутиб олганмиз, — дерди ҳар кўрганда кулиб.

2.

Ёшлигимизда бир қўшиқни яхши кўрардик. «Бу ғафлат уйқусидан эй ёронлар уйғотиб бўлмас» дейиларди унда.

Кейинчалик, камолот ёшига етгач, қўшиқдаги бу сўзлар ижтимоий-сиёсий аҳамият касб эта бошлади. «Ғафлат уйқуси... Ахир ҳозир бошдан кечираётганимиз ҳам ўша ғафлат уйқусининг ўзгинаси эмасми? — деган ўй кечарди хаёлимиздан, — бу уйқудан қачон уйғонамиз биз? Унинг охири-адоғи борми ўзи? Бизни қул қилиб олсалар, эзсалар, топтасалар ҳам нега бошимизни эгганча қуллуқ қилиб тураверамиз?»

Шуларни ўйлар эканмиз, ўша қулларча мутелигимизга мисол бўла оладиган баъзи воқеалар эсга тушаверади. Улардан бирини андижонлик таниқли журналист Муҳаммаджон ака Абдукаримов гапириб берган эди.

РИВОЯТ. Ўзбек колхозлари (жамоа хўжаликлари)дан бирига Марказдан янги раис юборилибди (десантчилардан бўлса ажаб эмас) Раис, табиийки, ўзбекчани, ўзбек урф-одатларини мутлақо билмас ва тушунмас экан. Аммо кўп ўтмай бир нарса ажаблантира бошлабди уни: бу юртнинг эли шу даражада ювош, бўйсунувчан, тобе эканки, бошлиқлар нима демасин «Хўп, хўжайин, бажарамиз», деганча қўлини кўксига қўйиб тураверардик.

Кунлардан бирида раис одамларнинг итоаткўйлиги, мутелиги, тобелиги қай даражагача етиб борганлигини ўз кўзи билан кўриб, синамоқчи бўлибди. Бутун колхоз аҳлини умумий мажлисга чақирибди.

— Халойиқ, — дебди у, — мен шундай қарорга келдим. Эртага бошқарма рупарасидаги катта майдонда сизлардан тўрт киши дорга осилиши керак. Мен танлаб қўйдим. Улар Эшмат, Тошмат, Ғани ва Вали. Соат учга ҳамма шу майдонга етиб келсин.

Бирон-бир одам раисдан «Улар нима гуноҳ қилишди? Нега осилиши керак?» деб сўрамабди. Фақат мажлис тугагач, халқи тўртовлон кишидан бири — Тошмат раиснинг эшигини тиқиллатиб, ичкарига бошини суқиб сўрармиш:

— Раис бова, эртага осилишга арқонни ўзимиз олиб борайликми, бошқармадан оламизми?

Минг афсуслар бўлсинки, мутелик, тобелик касаллигининг шиллиқ қуртлари бизни алдоқчиликка, риёкорликка, сохтакорликка ўргатибгина қолмай, топ-тоза виждонларимизни ҳам кемира бошлади. Баъзан дилимиз бир нарсани ўйлардию, тилимиз бошқа нарсаларни гапирарди.

ХОТИРАЛАРДАН. 1990 йилнинг куз ойларидан бирида телевидениенинг ижодий гуруҳи билан Бухоро вилояти туманларидан бирига йўл олдик. Ватанпарварлик мавзусидаги кўрсатув тайёрлашимиз керак эди. Туман партия қўмитасида бизга Афғонда қурбон бўлган йигитнинг қабри ёнида, у вафот қилган куннинг икки йиллиги муносабати билан марсия митинги ўтказилажагини маълум қилдилар.

Айтилган пайтда ўша ерга етиб бордик. Шу ерда Афғон жангоҳида шаҳид бўлган йигит хотирасига каттагина қабртош-ёдгорлик ўрнатилиб, унинг сатҳига йигитнинг барельефи-сурати туширилган эди. Қабр ёнида марҳумнинг ҳали анча ёш, бироқ сочлари қор каби оқариб кетган онаси чўккалаб ўтирарди. Унинг лаблари бир нарсаларни пичирларди...

Биз кинотасвирчи йигит билан онанинг ёнига келдик. Тасвирчи унга камерани тўғрилаб, суратга ола бошлади. Берироқда эса ҳарбий комиссариат бошлиғи бўлмиш ўрта ёш рус киши қовоғини уйганча оҳиста қадам ташлаб, у ёқдан бу ёққа бориб келарди.

— Опа, фарзандингиз бевақт шаҳид бўлибди, — дедик биз, — нима ҳам қилардик... Сизга фақат тоқат тилаймиз, холос.

Жангчининг онаси аввал бизга, кейин эса тинмай пириллаб ишлаб турган кинокамерага қаради-да, сўз бошлади.

— Ҳа, шундай бўлди... Бахтиёржон жуда ақлли, зийрак, меҳрибон бола эди. «Армиядан қайтсам, сизни ўзим бошимда кўтариб юраман, ойи» деб хатлар ёзарди.

Сўнг аёл бирданига овозини ўзгартирди.

— Давлатимизга, партиямизга минг раҳмат, — деди у шошилганча, — шунча пул сарфлаб, ўғлимнинг қабрига ёдгорлик ўрнатиб беришди...

Шу заҳоти биз кинотасвирчига «Тўхтатинг!» ишорасини қилдик.

— Нималар деяпсиз, опа? — дея юзландик аёлга, — ахир сиз юрагингиздаги гапни айтмаяпсиз-ку! Юрагингиз «Ўн гулидан бир гули энди очилган ўғлимнинг бошига етган бундай партия, бундай давлатга минг лаънат!» демаяптими? Кўзларингиздан қалбингиз нидосини эшитиб, кўриб турибмиз-ку! Нега сиз бировлар томонидан қулоғингизга қуйилган гапларни такрорлаяпсиз?

Она жавоб бермади. Нарироқда юрган ҳарбий комиссарга бир қараб олди-да, унсизгина пиқиллаб йиғлаб юборди...

3.

Ўша мўрт, ачиб-чириб кетган мафкура нафақат қалбларимизни заҳарлар, балки бизни қўрқоқ, ҳуркак, ҳар нарсадан ҳадиксировчи қилиб қўйган эди. Чумчуқ пир этса, юрагимиз ширр этар, ҳар сонияда оёқларимиз остига қараб қадам босишга мажбур эдик.

ХОТИРАЛАРДАН. 1990 йилнинг бошлари эди. Ўзбекистон телевидениеси. Катта ҳайит арафасида муҳаррир Норхўроз Раҳимов Ўзбекистоннинг машҳур шоирларидан бирини ўз кўрсатувига таклиф қилади. Шоир янги ёзилган шеърларидан ўқиб беради. Сўнгра эса телетомошабинларни бир оғиз сўз ила яқинлашиб келаётган ҳайит байрами билан табриклаб қўяди.

Эртасига бўлди тўполон, роса бўлди... «Нега энди машҳур шоир динни тарғиб қилади?», «Партиявий ҳушёрлик қаёққа қолди?», «Кўрсатув муҳаррири Норхўрозни ишдан олиш керак. Партиявий жазо бериш керак» ва ҳоказо ва ҳоказо.

Шўрлик Норхўрозни 200 кишилик йиғилишда ярим соат тик турғазиб қўйиб, бошидан роса маломат тўкдилар. Лекин муҳаррир ўз фикрида қолди.

— Майли, мени ҳар қанча қоралаганларингиз қоралайверинглар, — деди у, — лекин замонамиз шундай шиддат билан олға кетяптики, ҳали кўп вақт ўтмай бу ишларингиз учун юзларингиз қизариб қоласизлар.

У тўғри гапни айтган экан. Орадан бир йил ўтар-ўтмас, телевидениенинг ўзи Тошкентнинг Хастимом масжидидан катта ҳайит намози ҳақида бир соатлик тўғридан-тўғри кўрсатув тайёрлади. «О, замонлар, о, кўргилик!» дейсан ногоҳ...

4.

Биз XXI асрда шундай ишонч ва шаҳдам қадам ташлаб ўтаётганимиз машҳур шеърини бироз ўзгартирган ҳолда ўқидагича мурожаат қилган бўлардик:

Мазлумлик нимадир,
бизлардан сўра,
Йигирманчи аср
саргардонлиги...
Иситма аралаш қўрқинч
туш каби,
Хаёл кўзгусидан
ўчмайди сира.

Ҳозир ҳафтада бир марта Тошкент аэропортидан самога «Тошкент-Франкфурт» самолёти кўтарилмоқда. Германияда энди Ўзбекистонни жуда яхши биладилар. Юртимизга ҳурмат кўзи билан қарайдилар.

Муаллифлардан бири бир вақтлар Германияда 3 йил ҳарбий хизматни ўтаган. Немис дўстларимиз билан суҳбатлашиб қолсак, улар бизнинг ҳаммамизни: русларни ҳам, ўзбекларни ҳам, грузинларни ҳам «рашен», яъни «руслар» деб аташарди. Мен ҳар гал уларга ўзимнинг «рашен» эмас, балки ўзбек эканлигимизни тушунтирмоқчи бўлардим, лекин улар елка қисиб туришаверарди. Улар учун шундай улкан Совет Иттифоқида руслардан ўзга миллат йўқ бўлиб кўринарди. Улар ўзбекларни билмасдилар. Тўғри, Самарқандни, Тошкентни, Бухорони билишарди (киноларда улкан миноралар кўрган эканлар), лекин Ўзбекистонни билмас эдилар. Ўзбек деган миллат ҳам борлигини хаёлларига келтира олмасдилар...

Одамзотнинг табиати қизиқ. У ҳар куни бир хил гап эшитаверса, кўникиб кетаркан. Ҳатто баъзи камситишларга, таҳқирлашларга ҳам. Парво қилмай қўяр экан бундай нарсаларга. Лекин тун қанчалик зимзиё бўлмасин, қаердандир милт этиб бирон-бир шуъла кўрингани каби, бизни ҳар қанча эзмасинлар, ҳақорат қилмасинлар, таҳқирламасинлар, унга қарши бош кўтариш, ўша таҳқирловчилар, ҳақорат қилувчиларнинг танобини тортиб қўйиш ҳоллари бўлмаган эмас, бўлган. Халқимиз орасида ҳамма ҳам қуллуқ қилиб туравермаган. Ўз қадр-қимматини, эл шаънини ҳамма нарсадан юқори қўювчилар ҳамиша топилган.

ХОТИРАЛАРДАН. 1976—1977 йилларда Андижон вилоят ижроқўмида Поветко деган бир шахс раиснинг биринчи ўринбосари лавозимида ишларди. Ўзи ёмон одам эмасди. Ишчанлик, талабчанлик хос эди унга. Лекин ёмон бир қусури бор эди. Ҳар икки сўзининг бирида «Твою мать».. яъни «Онангни...» деган ҳақоратни ишлатмаса гапиролмасди.

Ўша йиллари вилоятнинг қўриқ Комсомолобод (ҳозирги Улуғнор) туманидаги «Оқ олтин» совхозида Низомов деган оғир босиқ, вазмин одам раҳбарлик қиларди. Кунлардан бирида туманга обкомнинг вакили бўлиб келган Поветко мана шу «Оқ олтин» совхозида кузги шудгорлашга бағишланган йиғилиш ўтказиб қолди. Директор Низомовни ўрнидан турғазди-да, уч-тўрт марта унга қаттиқ-қаттиқ гапирди. Унинг оғзидан «мать...» сўзи қўшилган хунук сўкиш ҳеч тушмасди. Низомов аввалига чидаб турди. Кейин эса, тинмай сайраётган Поветконинг гапини шартта бўлиб, деди:

— Ўртоқ Поветко! Шудгорлаш юзасидан ҳар қанча танқидий фикрларингиз бўлса, ҳаммасини қабул қиламиз. Лекин илтимос, оғзингизга эрк берманг. Ўша «Твою мать»ингизни қайтариб олинг... Ўз онангизга элтиб беринг...

Оближроқўм раисининг биринчи ўринбосари саратонда қор ёғишини кутса кутган эдики, бироқ оддий совхоз директоридан бунчалик гап эшитишни етти ухлаб тушига ҳам кирмаган эди. Поветконинг чўзиқ, сариқ юзи аввалига помидор каби қизарди, кейин эса лимон каби сарғайди:

— Энди бу нарса... бизда... сўзни сўзга қўшиш учун ишлатилади, — дея олди тили калимага келмай.

— Бизга эса бу мутлақо тўғри келмаслигини ўзингиз сезиб олсангиз ҳам бўларди-ку, — деди Низомов, — ўттиз йилдан бери шу халқнинг ичида яшаяпсиз... Сўзни сўзга ҳар қанақа қўшиш керак бўлса, ўз ораларингизда қўшаверинглар.

Поветко шу куни тилини тишлаганча жўнаб кетди. Лекин Низомов ҳам ярим йил ўтар-ўтмас «ўз аризасига биноан» ишдан кетишга мажбур бўлди. Кўп йиллар иш тополмай юрди.

— О, замонлар, о, кўргилик! дегинг келади яна шуларни ўйлаб, — о, йигирманчи аср саргардонлиги...

5.

«Плющихадаги уч терак» фильми эсингиздами? Балки ёдингизга тушар: умри бўйи ўз уйидан, бола-чақасидан, уйидан нарига бозорга, пулидан ўзга нарсани билмаган, ташвишга чалинмаган рус аёли Москвага у-бу сотгани келадию бу оламда кўпол эр, бола-чақалар, пул, мол-ҳолдан ҳам бошқа нарсалар, чунончи, юксак туйғулар, эҳтиросли кечинмалар, ҳақиқий одамийлик, бутунлай ўзгача муҳаббат ҳам бор эканлигига инонади. Бутунлай ҳайратга тушади. Унинг дунёқараши тамомила ўзгариб кетади.

Ҳозир бизнинг халқимиз кўзи очилгач, етарлик уйқудан уйғона бошлагач, дунёда пахтадан ҳам бошқа нарсалар борлигини кўриб, ҳайратланмоқда. Ҳа, у мазлумликдан, дўқ-пўписадан, дағдағадан ҳам ўзга нарсалар, чунончи, ҳақиқий қадр-қиммат бор эканлигини, инсоний ғурурнинг нималигини ўз кўзи билан кўряпти. У энди оламга бошқача нигоҳ ила назар ташлай бошлади. Дунёда инсонларнинг бир гуруҳи иккинчи гуруҳига ҳамиша зуғум ўтказаверишининг ҳам чеки-адоғи бўлишига инонди...

ХОТИРАЛАРДАН. 1985 йили Қашқадарё вилоятига Кадин деган кимса (десантчи) вилоят ижроқўмининг раиси лавозимига келди. Ўзбек одатларини, удумларини бутунлай билмаган бу шахс обком бюроси мажлисида бир хўжалик раҳбарини қаттиқ сўка бошлади. Ҳалиги бечора бошини ҳам қилганча икки қўлини кўксига қўйиб, гап қайтармай турарди.

— Нега гапирмаяпсан? — ўшқирди Кадин, — туришини қаранг бу одамнинг! Худди шу ҳолида олиб бориб, тобутга ётқизсанг ҳам бўлаверади.

Изоҳ бериб ўтамиз: европаликларда мурдани тобутга қўлларини ҳалигидай, кўкси узра чалкаштириб қўйган ҳолда ётқизадилар...

Айтинг-чи, ҳалиги гап ҳақорат эмасми?

Вилоят ижроқўми мажлисларидан бирида Кадин бошқа бир чорвачилик совхозининг директорини танқид қилиб қолди.

— Сизнинг совхозингизда ҳар бир чўпоннинг ўттизтадан шахсий қўйи бор экан, деб эшитдим. Бу қандай қонунбузарлик? Устав бўйича ўн бештадан ошмаслиги кераклиги ҳақида билмасмидингиз?

Директор оғир-босиқ одам эди.

— Ўртоқ Кадин, — деди у, — сиз менинг чўпонларим ишлаётган шароитда бир ишлаб беринг. Майли, атиги ярим йил... Юзта қўйингиз бўлса ҳам индамайман.

Ўша йиллари Хоразмга бориб қолдик. Вилоят туманларидан бирининг котиби хушрўйгина аёл экан. Бироз маъюсроқ кўринди. Суриштириб билсак, марказдан вилоятга иккинчи котиб этиб юборилган Нетяга фамилияли шахс райком котибидан бу ерда фақат рус тилида иш олиб борилишини талаб қила бошлабди.

— Ахир вилоятимизнинг 96 фоиз халқи ўзбеклар-ку? — эътироз билдирибди туман раҳбари.

— Ҳечқиси йўқ, — дермиш жаноб Нетяга қўл силтаб, — юқоридан кўрсатма шунақа. Бажариш керак...

— Бунисига ҳам майли, — дермиш Нетяга [illegible]

Яна бир воқеа. Ўша йиллари Сирдарё вилоятида Ленинград вилоятидан юборилган Клепиков фамилияли биринчи котиб бўлиб ишлар эди. Сирдарёдаги машҳур «Фарғона» [illegible] Меҳнат Қаҳрамони Собиржон ака Сиддиқов билан биз ота-болалардек қадрдон эдик. Бирлашманинг 80 фоиз халқи Собиржон ака билан бирга Андижондан кўчиб келганлар бўлиб, машҳур чўлқувар улар учун раҳбаргина бўлиб қолмай, балки меҳрибон ота ҳам эди. У, таъбир жоиз бўлса, бир қўлида асалу иккинчи қўлида эса қамчин билан юрарди. Ҳақиқий меҳнаткашни бол билан сийлар, ишёқмас, дангасага эса қамчинни тегизиб ўтарди. Албатта, рамзий маънода...

Биз Собиржон ака ҳақида очерк ёзмоқчи эканлигимизни айтганимизда Клепиков бир ижирғаниб олди. Қатъий қўл силтаб:

- Керак эмас, арзимайди, — деди.

— Нега энди? Ўзбекистоннинг энг машҳур кишиларидан бири-ку! 25 йилдан бери чўлда ишлайди.

— У золим, — деди вилоят раҳбари узил-кесил қилиб, — у диктатор!

Шимол ёғдуси остида тарбия топган бу раҳбар ўшанда Собиржон аканинг бир қўлидаги қамчинни кўрибдию, аммо, минг аттанг, иккинчи қўлидаги болни кўрмай қолибди...

Бир ёнда Клепиков, иккинчи томонда Нетяга, учинчи тарафда Кадин ва шунга ўхшаб ўнлаб нотаниш фамилиялар... Шуларни ўйлар эканмиз, водийдаги таниқли маориф ходимларидан бўлмиш Комилжон Василовнинг ярим жиддий, ярим кулгили ҳикояси ёдга тушади.

— Бир куни вилоят халқ маорифи бўлимидаги ўз иш хонамда ўтирсам, — деганди у, — эшикни дўппили бир киши астагина очди. «Можно?» деб сўради. «Албатта можно?» — кулдим мен, — кираверинг, амаки, нима хизмат бор? «Ўзбекчани биласизми?» — сўради у ҳайрон бўлиб, «Ахир мен ўзбекманку!». «Қўйинг, — ишонқирамади ҳалиги одам, — фамилянгиз русча ёзилганку, Василов деб». «Мен Васильев эмас, Василовман» — дея кулдим. Ҳалиги одам маъюс оҳангда деди:

— Мен сизларга ўз дардимни ўзбекчасига бир тушунтириб қўяй деб келган эдим, ука. Лекин бу идоранинг қайси эшигига қарамай, нуқул Иванов, Петров, Сидоров, Макаров деган ёзувларга кўзим тушаверди. Ҳайрият, фамилиянгиз русчага ўхшаб кетса ҳам битта ўзбек бор экансиз бу идорада...

Мана шунақа гаплар.

6.

Ушбу чизгиларни мусаффо Тошкент тонгларининг бирида ёзишга ёзиб қўйдигу унга сўнгги нуқта қўйиш олдидан узоқ ўйланиб қолдик. Кўпинча муаллифларни мана шу муаммо ҳам қийнаб қўяди...

Журналист кўп дунё кезади. Одамлар орасида бўлиб, ҳаётнинг турли-туман қирралари билан танишади. Яқинда Қашқадарёда бўлар эканмиз, дид билан, ихлос билан ёзилган бир шиорга кўзимиз тушди. **«Она юртинг омон бўлса, гулгун юзинг сомон бўлмас»** дейилган эди унда. Ўқиб, қалбимизга қандайдир илиқлик югурди.

Кейин эса, у ердан қайтаётиб, Жиззах оралаб ўтдик. Шу ерда, шаҳарга туташ чекка қишлоқлардан бирида кимдир ўз уйининг (эътибор беринг: маъмурий бино эмас, ўз уйининг!) пештоқига Ўзбекистоннинг мовий-оқ-яшил байроғини илиб қўйганлигини, бу байроқ шабадада шўх-шўх ҳилпираб турганлигини кўрдик. Яна қалбимизга қандайдир илиқлик югурди. Ногоҳ америкаликларнинг яхши бир одатини эсладик. Уларнинг ҳар бири ўз уйи пештоқига фахр ила АҚШ байроғини илиб қўйишаркан...

Шуларни ўйлаб, ногоҳ марҳум Шуҳрат аканинг орзуси амалга ошаётганлигига ишондик. Ҳа, халқимизнинг онги-тафаккури баҳор чечаклари каби уйғоняпти. Унинг шуурида, инсонни инсон даражасига кўтарадиган табаррук туйғулар: ўзининг қадр-қимматини ҳис қилиш, ғурур, ватан ҳиссини чин қалбдан туйиш каби ҳислатлар куртак ёзяпти. Бу эса қўлга киритган мустақиллигимизни энг катта ва бебаҳо мевасидир. **ОЗОД ЎЗБЕКИСТОННИНГ МОҲИР МЕЪМОРИ—ИСЛОМ КАРИМОВ ЎЗ ХАЛҚИ ҚАЛБИДА «УЙҒОНИШ» ДЕБ АТАЛГАН МУХТАШАМ КОШОНАГА АСОС СОЛДИ.** *Бу кошона жаҳон кўз ўнгида бутун улуғворлиги ила қад кўтариб келаяпти. У тенги йўқ асрлардан асрларга ўтиб хизмат қиладиган буюк маънавий кошона бўлиб қолиши шубҳасиздир.*

Тўхтамурод ТОШЕВ,
Қодиржон СОБИРОВ.

Қонун ва шарҳ

ТАФАККУР ЭРКИНЛИГИ ВА БУРЧГА СОДИҚЛИК

Инсоният пайдо бўлгандан буён дастлабки жамиятларда шахс эркинлиги масаласи муҳим муаммо ҳисобланиб, ҳозиргача долзарб бўлиб келмоқда. Аслида одамзод ўз кучига таяниб социал-иқтисодий, сиёсий ва маънавий қарамлик ва қулликдан тўла озод ва эркин бўлишни доимо орзу қилиб, курашиб келган. Негаки, инсоннинг истеъдоди, куч-ғайрати, ақл-идроки ва имкониятини тўла очиб, ундан оқилона фойдалангандагина ижтимоий тараққиётни таъминлаш мумкин бўлади. Зеро, ҳозир давр ҳам шуни тақазо этмоқда. Ҳар бир шахснинг тафаккур ва виждон эркинлигини таъминлаб, замонавий илм-фанни эгаллаган, юксак маданиятли, умуминсоний қадриятлардан хабардор шахс этиб тарбиялаш муҳим вазифа бўлиб турибди.

Аслида Ўзбекистон Конституциясининг асосини ҳам инсонпарварлик руҳидаги адолат, озодлик ва тенгҳуқуқлилик ғоялари ташкил этиши бежиз эмас. Жаҳон ҳамжамиятининг барча илғор ва етакчи фикрларини ўзида акс эттирган Асосий Қонунимизга мувофиқ инсон энг олий бойлик ва давлат сиёсатининг бош мақсади ҳисобланади. Халқ эса давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаидир. Бу вазифалардан келиб чиқиб эндиликда ислоҳотларни амалга оширилишини таъминлаш, инсон ҳаёт фаолиятининг барча соҳаларини ривожлантириш, унинг турмуш ва меҳнат шароитларини яхшилаш, жисмоний соғлом ва маънавий етук ёш авлодни тарбиялаш каби олийжаноб ишларни бажаришга жиддий киришилаяпти.

Республикамизда бугунги кунда минтақавий барқарорлик ва хавфсизликни таъминлаш ҳар бир фуқаронинг диний ва ирқий мансублиги, сиёсий эътиқоди ва дунёқарашидан қатъий назар тенг ҳуқуқли бўлишга эришиш учун барча шарт-шароитлар яратилган. Кейинги пайтларда, айниқса инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича бир неча амалий тадбирлар ўтказилди. Махсус давлат муассасалари, ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар пайдо бўлди ва уларнинг миллий тизими ва механизми яратилди.

Ўзбекистон Конституциясининг инсонпарварлик ғояларига асосланган энг муҳим томойилларидан бири-унда катта маънавий-ахлоқий аҳамиятга эга жуда кўп қонун-қоидаларнинг мавжудлигидир. Қонунийлик, Қонун олдида тенглик тамойиллари, ижтимоий сиёсий ҳуқуқлар ва эркинликларни ҳар бир шахснинг жамият олдидаги, давлатнинг фуқаро олдидаги мажбуриятларини ўз ичига олган нормалар жамиятда юксак маънавий қадриятларни қарор топтиришга қаратилган.

Кўпчиликка маълумки, Конституциямизга мос равишда қабул қилинган «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонун ҳамма давлат идоралари ва давлат арбоблари, диний ташкилотлар ва барча фуқароларга тааллуқли. [illegible]

Минг афсуски, [illegible]

Аммо бу Қонунга зид ҳолда айрим ақидапарастлар [illegible]

[illegible] Афсуски, айрим фундаменталист ақидапарастлар илмий билимларга зид ҳолда жаҳон тарихини фақат ислом асосида ўрганишимиз зарур, дейдилар. «Исломни чуқур ўрганмасдан туриб,— деб ёзади шундай ақидапарастлардан бири, — ўзбек адабиёти, санъати тарихини, халқимиз табиати ва савиясини, миллий одатларини ва яна муҳими илму фан, фалсафа ва тафаккур тарихини ўрганиш мумкин эмас». Бундай бирёқлама ёндашиш ёш авлодни тарбиялашга жуда катта зарар етказибгина қолмай, мамлакатимизнинг тараққиётига ҳам путур етказиши мумкин.

Президентимиз Ислом Каримов ҳаққоний равишда қайд қилганидек, мустақил ва ҳур Ўзбекистонимизнинг тарихида биринчи қабул қилинган Конституциямизда инсон ва фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳамда эркинлиги соҳасида талайгина ижобий жиҳатлар мавжуд. Ундаги инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг деярли принципиал қонун-қоидаларини ўзига сингдирган, инсоннинг ҳаёти, шахси ва эркинлиги даҳлсиздир. Шунинг учун ҳар бир чинакам ватанпарвар фуқаро ҳаётимизнинг асосий қонуни — Конституциямиз қоидаларига тўла риоя қилиши ҳам қарз, ҳам фарздир.

Айрим ўқитувчи ва педагоглар ҳам миллий мустақилликнинг моҳиятини тор маънода тушуниб, ўзбек мактабларида фақат ислом тарихини ўргатиш зарур, деган фикрларни кўтариб чиқмоқдалар. Шу фикрга асосан баъзи ўқув юртларида ҳатто ақидапараст илоҳиётчилар жалб қилиниб, «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги қонунга зид хатти-ҳаракатлар ҳам қилишмоқда. Ваҳоланки, ёшларни янги жамият қуришда фаол бунёдкор қилиб тарбиялаш асосий мақсад бўлар экан, уларнинг онгига мустақиллик мафкурасини сингдириши зарур экан, ҳар томонлама билимдон, замонавий илм-фанни чуқур эгаллаган, умуминсоний қадриятлардан тўла хабардор шахс қилиб тарбиялаш доимо биринчи даражали вазифа бўлиб қолаберади. Зеро, юртбошимиз эътироф этганларидек, **«...Тафаккур озод бўлмаса, онг ва шуур тазйиқдан, қулликдан қутилмаса, инсон тўла озод бўлолмайди».**

Санжар ЖАББОРОВ,
фалсафа фанлари номзоди.

ЭЪЛОН

«Кашқадарёнефтгазсаноатқурилиш» акциядорлик жамиятига қарашли Муборак шаҳридаги механизациялашган ишлар бошқармасининг думалоқ муҳри ва тўртбурчак тамғаси йўқолганлиги туфайли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Фарғона вилояти телеграф - телефон станцияси бош муҳандиси Юнусали Элмуродов шаҳарлараро телефон алоқасини компьютерлаштириш, 25-автомат-телефон станциясининг ишчилари ДЭУ ускуналари билан алмаштириш бўйича астойдил ишламоқда.
СУРАТДА: Юнусали Элмуродов назорат бўйича муҳандис Эрнест Рамазонов билан қилинадиган ишларни режалаштирмоқда.

ХОЖАТБАРОР БАНКИРЛАР

Кейинги йилларда халқимизнинг банк ва банк шахобчаларига бўлган муносабати тубдан ўзгармоқда. Ислоҳотларни амалга оширишнинг ўзига хос тамойилларидан бири ҳам бозор иқтисодиётига ўтиш даврида аҳолининг ижтимоий ҳимоясини таъминлашдан иборатдир. Бундай ислоҳотларни амалга оширишда жамғарма банкларининг ҳам ўз ўрни бор.

Банкларда аҳолининг оғирини енгил қилиб, халққа намунали хизмат қилиб келаётган ўз касбининг фидойилари ҳам кўплаб учрайди. Тошкент шаҳрининг, Шайхонтоҳур тумани халқ банки 3627/033-бўлимида хизмат қилаётган Насиба Саримсоқова, Мавлуда Саидқосимова, Рашида Одилова, Дилором Алиеваларнинг фаолиятларини алоҳида эътироф этиш керак.

Бўлим бошлиғи Абдуқодир Маликов бошчилигидаги ўз касбининг фидойилари бу ерга келган ҳар бир мижознинг оғирини енгил қилиш учун қўлларидан келганча барча ёрдамларини аямаяптилар. Хизматчиларнинг хушмуомалалиги, ҳозиржавоб ва хожатбарорлигидан айниқса бу ерга келган фахрий кексаларимиз хурсанд. Шунга айтсалар керак-да, инсонлар ислоҳот учун эмас, ислоҳот инсонлар учун деб.

Исроил НАБИЕВ.
«Шарқ» НМК ишчиси.

Аҳмад Фарғонийнинг 1200 йиллигига

ФАРҒОНА САОДАТИ

Истеъдодли шоир ва таржимон Олимжон Бўриев яқинда Аҳмад Фарғонийнинг 1200 йиллигига бағишлаб «Ал-Фарғоний» ёхуд «Фарғона саодати» достонини ёзиб тугатди. Қуйида эътиборингизга ана шу янги асардан парча ҳавола этилади.

Орадан ўтганда бир мунча фурсат,
Аҳмад Фарғоний хўп айлабон журъат,
Айтилган маҳалда бўлиб умидвор,
«Байтул-ҳикма» сари дили бекарор,
Йўл олиб устози Хоразмий томон,
Етди илмгоҳга дилда ҳаяжон!
Гўё бир нарсага тузгудек байъат,
Ҳазрати Хоразмий-тамомий ҳайъат,
Кўр тўкиб ўтирар эди жамулжам,
Китоб таҳлилига бир неча ҳакам!
Аҳмад машваратга кирган асно,
Хоразмий бир четга айлади имо,
Тоқчага ўтирса саволи кутиб,
Уламолар ташлар сўроққа тутиб!
Андин сўнг бошланиб илмнинг базми,
«Мухтарам уламо, деди Хоразмий,
Бу йигит Муҳаммад фарзанди Аҳмад,
Фарғонадан келиб чекиб кўп заҳмат,
Яратмиш «Устурлоб» ҳақида асар,
Кўпчилик бу ҳақда зўр бохабар.
Аҳмад хурмат учун қўйди кимларни,
Уламолар унга тикилганда заб.
Олимлар ҳам унга силкитишди бош,
Отилди у томон нигоҳлардан тош.
Нахотки йигитча устирин йигит,
Аҳли уламога ўргатса ўгит,
Ошкор этмасада фикрини огоҳ,
Зимдан сезиларди рашку эътироз!
Хоразмий сўнг деди: «Аҳли уламо,
Қани бу китобга беринг баҳо!»
Шунда сарғиш юзли бир калта сокол
Кичкина саллали жиккаккина чол,
Кўзлари ўнг тикилди сал ҳира,
«Хаҳ», деб тикилишди гўё хотира,
Суфёи бин Юсуф астролог чир,
Аҳмадга бир савол ташлади тушкун;
«Бу китоб тасвири ёки таҳлили,
Ёки устурлобни ясалиши бу?»
Аҳмад жавоб берди: «Бу тасвир ғоя,
Фақат йўқлиги-чун жиҳоз, сармоя,
Уни ясаш учун бўлмади имкон,
Аҳли илм учун қолгани аён!»
Суфёи бин Юсуф боз сўрди чу ринд:
«Не ҳақда ёзилган айтинг Синди ҳинд?»
Аҳмад тараддудда қолдию бир оз,
Бундоғ жўн саволдан айлаб эътироз,

Ўзини хўрланган сездию охир,
Хоразмий бўлмоқда эди хавотир.
Бундан келганлар ҳам бўлиб ҳангу манг,
Фурсат Аҳмад учун келган эди танг.
Савол содда эди лек сақлаб одоб,
Аҳмад тўкис жавоб қайтарди шу тоб:
«Ҳиндий фалакиёт ҳақда бу асар,
Мелодий етти юз етмиш учда ҳар,
Халифа Мансурга Ҳиндидан бир сафир,
Номи пандит-Манка келтирган ахир.
Уйда фалакиёт илмига оид,
Жадваллар мавжудлигин кичим, мусоид!
Ҳазрати Фазорий, Ёқуб бин тариқ,
Ижодий иш эта бўлиб мустағриқ,
Сўзларга беришиб жило, жимжима,
Ҳиндидан арабчага этмиш таржима!
Ва унга «Синди хинд» деб беришмиш ном,
Унинг асил номи ўзгадур тамом,
«Сидданта» дейилгай-бу илмий усул.
Самовот буржлари ҳақидадир ул.
Асарнинг ғояси қуёш, ой, юлдуз,
Самода чарх урмоқ кечаю кундуз,
Оқибат сўнишни тутилган кўзда.
Аҳмад тили бурро ҳар айтган сўзда.
Суфёи бин Юсуф томоғин қириб,
Сўзини мақуллаб, аста ўтириб,
Ичидан кетгандай ногоҳ шубҳа, ғам,
Боқди ўзгаларга ожиз сузилиб.
Деярли жим бўлган барча уламо,
Китобни беришиб, жўяли имо,
Хижолат чекишди Суфёи бин Юсуф,
Саволи ўзи кўп қалтис ичи «суф»,
Аҳмад ўйлигидан шубҳа йўқ қилиб,
Сўнгра гумонидан бир йўла тониб,
Бошқа савол бермай сақлади сукут,
Хуроса асарнинг мағзи дея бут,
Кўпчилик беришиб ижобий баҳо,
Кенгаш тасдиқидан ўтди мутлақо.
Кўпчилик фикри-ла Аҳмад Фарғоний,
Китобини маъқул қилишгач соний,
Аҳли машварат Ал-Хоразмий боз,
Деди: «Хизматига Ал-Фарғоний соз,
Хизматга олинса ушбу дурдона,
Тавсия этилди ҳаққи Оллоҳга,
Розилик берса гар халифа Маъмун,
Ишлагай биз билан», барчаси мамнун,
Ушбу таклифини қувватлаб якдил,
Бўлиб Фарғонийнинг муроди ҳосил,
Шу билан машварат топиб интиҳо,
Тарқалиб кетди сўнг аҳли уламо!..

Олимжон БЎРИЕВ.

Кулги бекати

Бир киши ўта маст ҳолда кетаётиб рўпарасидан чиққан одамдан сўради:
— А-аайтинг-чи, б-бу ерга қ-қарама-қарши томон қаерда, ҳиқ-қ?
Унга йўлнинг нариги томонини кўрсатиб қўйдилар...
— С-с-сиз ҳам лағмон осаяпс-сиз-ми? Ў т-томондагилар б-бу томонни кўрсатишди-ку, хх-ҳиқ.

* * *

— Бошингга нима қилди, ёрилдими?
— Йў-қ, чивин чақди.
— Э-ҳа, жуда оласан-да, чивин шунчалик чақадими?
— Ўша чивинни укам таёқ билан уриб ўлдирди-да...

* * *

Москва кўчаларидан бирида сайр қилиб юрган чукча йўл четидаги КамАЗ олдига келиб, ҳайдовчидан сўради:
— КамАЗ Чукоткага борадими?
— Йўқ.
— Прицепи-чи?

* * *

Рота командири аскарларни бир қатор қилиб буйруқ берди:
— Ораларингда ким мусиқани севади? Уч қадам олдинга чиқсин.
Иккита аскар уч қадам олдинга чиқди.
— Жуда яхши. Ҳозиргина менга рояль олиб келишибди. Шуни 4 қаватга — менинг хонамга олиб чиқинг.

* * *

Маст ҳолдаги бир гуруҳ безорилар метрога тушиб, машинистга дўқ ура бошлади:
— Бизни Копенгагенга олиб борасан!
— Нима деяпсизлар, ахир, бу метро-ку!
— Ўлдирамиз! Копенгагенга ҳайда!
Машинист эълон қилди:
— Эҳтиёт бўлинг, эшиклар ёпилади, кейинги бекат Копенгаген.

* * *

Меҳмонхона маъмури мижозга тушунтирмоқда:
— Агар сиз шу аёл хотинингиз эканлигини исботламасангиз икковларингни бирга қўя олмайман.
— Мабодо сиз шу аёл мени хотиним эмаслигини исботлаб берсангиз ўлгунимча сиздан миннатдор бўлардим.

* * *

— Сенга нима бўлди? Бунча ғазабноксан?
— Хотинимни ўйнаши билан тутиб олдим.
— Э худо, сен хотинингни ўлдирдингми?
— Йўқ, лекин эшикни шунчалик қаттиқ муштладим-ки, бу ишидан ғазабланганимни тушунган бўлса керак.

* * *

— Кўзингни ости мунча кўкариб кетибди? Тинчликми?
— Одамгарчилигимни қурбони бўлдим. Биласанми, кеча бир аёлни сувдан тортиб, чиқишига ёрдам бераётгандим. Шу пайт хотиним келиб қолиб, мени урди.
— Хотинингни инсофи йўқ экан. Воқеа қаерда бўлган эди? Дарёдами ёки денгиздами?
— Уйимиздаги ваннада.

* * *

Эр врач қабулига келиб шикоят қила бошлади:
— Доктор, уйга келсам... Хотиним ўйнаши билан ўтирибди. Шартта пичоқни чиқардим. Шу пайт хотиним: «Асабийлашма, азизим, асабийлашма, ма, қора қаҳва ич» деб мени қайтарди. Кейинги кун ҳам, ундан кейин ҳам худди шу такрорланаверди. Қуйингки мана 10 кундан бери шу аҳвол. Уйга келсам... Менга хотиним қора қаҳвани бериб...
Врач:
— Хўш мендан нима истайсиз?
— Айтингчи, доктор, кунда қора қаҳва ичаверсам зарар қилмасмикин-а?

* * *

Яқинда турмушга чиққан икки дугона учрашиб қолиб бирига деди:
— Менинг эрим-фаришта.
— Меники ҳам эркак эмас.

* * *

— Турмуш қурганимизга ўн йил бўлган бўлса, кеча биринчи бор уйдан бирга чиқдик.
— Театрга бордиларингми?
— Э, й-ў-ўқ, уйимиздан ёнғин чиқди.

* * *

— Хў-ў дадаси туринг, аллақачон хўроз қичқирди-ю, сиз бўлса бемалол...
— Менга нима! Мен товуқманми шошилиб?!

* * *

Бир эркак ва аёл шинамгина барга кириб, «меню»ни ўқимоқда:
— Тузукроқ нимани буюришга ҳам ҳайронман — деди эркак.
— «Тез ёрдам»ни буюраверинг, нариги столда эрим ўтирибди, бизни кўрди, — деди аёл.

* * *

— Ойижон! — йиғламсираб деди қиз онасига телефонда. — Мана ярим кеча бўлаяпти-ю, ҳанузгача эрим уйга келгани йўқ. У бирорта ойимчаникида айш қилиб ўтиргандиров, ҳойнаҳой.
— Вой қизгина-мей, дарров шунақа ёмон ният қилмагин. Эҳтимол, уйга келаётганида бирорта мошинпошин уриб кетгандир.

Шуҳрат АЛИМАТОВ,
таржималари.

Она ва бола — гулу лола.
Оналик ва болаликни ҳимоя қилиш Асосий Қомусимизда тўла кафолатланган.
Ғанижон МУҲАММАДҚОДИРИЙ олган сурат-лавҳа.

КУТЛАЙМИЗ

Ҳурматли Неъматилла **МЎМИНОВ!**

Сизни таваллуд топган кунингиз билан чин дилдан табриклаймиз. Журналистик фаолиятингизда ижодий муваффақиятлар тилаймиз. Ҳамиша соғ-саломат бўлинг.

ҲАМКАСБЛАРИНГИЗ.

Ҳурматли Ҳабибулло **КАРИМОВ!**

Сизни таваллуд топган кунингиз билан самимий муборакбод этамиз. Доимо Оллоҳнинг меҳр-марҳаматига сазовор бўлиб, давру даврон суриб юринг. Олганингиз олтин бўлсин, отингиз доим олдин бўлсин.

ҲАМКАСБЛАРИНГИЗ:
ГУЛБАҲОР ВА БАҲОДИР.

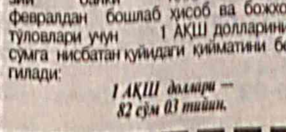

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 10 февралдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун 1 АҚШ долларининг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 АҚШ доллари — 82 сўм 03 тийин.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Тошкент вилояти Тошкент тумани Ички ишлар бўлими раҳбарияти ва жамоаси болалар назорати инспектори, милиция майори **Раҳмат АСАДОВ**нинг бевақт вафоти муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор этиб, Оллоҳдан сабр-бардош тилайди.

Ғайбуллоҳ ас-Салом

ОДАМ АТОНИНГ ВАТАНИ

(Давоми. Боши ўтган сонда).

ЧЎПЧАКМИ АЙТАМАН СИЗГА ЁХУД ЭШАК ВА ТАНБУР

А? «Келгинди»?! Бу менга таниш сўз эди: ярим тунда кулбамизга қўнғироқ қилиб турган хув ҳалиги безорининг оғзидан бу таънани тез-тез эшитиб тургандим. Ҳим-м-м... Бироқ «мияси фалаж бўлмаган» манови пихини ёрган тиш дўхтиридан хафа бўлсам, бу ўз-ўзимни жазолаш деган сўз эди.

— Камина хоксор қулингиз пойтахтда ўттиз йилдан буён яшайман. Менга ҳеч қачон, Сиздан бўлак мутлақо ҳеч ким бирон марта ҳам «келгинди» демаган. Гарчи, ҳақиқатан ҳам, келгиндимиз. Фақат мен эмас, Сиз ҳам. Ҳаммамиз. Бутун маҳалла-кўйимиз билан.

Суҳбатдошим қармоққа илинган эди.

— Мен келгинди эмасман, — деди у шоша-пиша. Бизнинг етти пуштимиз — шу ерликмиз.

— Э, шундайми? Шундай эмаслигини исботласам нима дейсиз? Эҳтимол, олтинчи ёки еттинчи буғиндаги аждодингиз... мўғул ўтгандир? Сиз қаёқдан биласиз?

— Бизнинг шажарамиз бор. Еттинчи эмас, ўн еттинчи бўғингача аждодларимиз кимлар бўлганини биламиз.

— Офарин. Лекин такаббурликни қўйинг. Худога хуш келмайди. Ҳали эшитмаганмисиз? Тошкентликлар, самарқандликлар, андижонликлар, хоразмликлар, борингки, бутун ўзбек халқи келгинди эканини?

— Нима деяпсиз? Эсингиз жойидами?

— Меники жойида. Сизни андиша қилиб турибман. Билиб қўйинг: агар керак бўлса, бутун башарият — келгинди.

— Ким?

— Қимирлаган жон борки — ҳамма. Кулли одамзод насли.

— Жа-а ошириб юбордингиз...

— Одам Ато билан Момо Ҳавони биласизми?

— Унча-мунча.

— Билмайсиз.

— Қаёқдан биласиз билмаслигимни?

— Ундай бўлса, айтинг-чи: уларнинг Ватани қаер? Қаёқда туғилишган? Ҳазрати Одамнинг ота-оналари ким?

— Отаси — Исо пайғамбар. Онаси-Мусо алайҳиссаломнинг қизлари бўлса керак. Ватанлари ўзимизнинг Хоразм деб эшитувдим...

— Ё Луқмони ҳаким! Яшанг. Одам сафиуллоҳга хешман, деб кериласиз. Оқсуяк зодагонларданман, деб келасиз. Хат-саводдан ҳам қисган экан-да ўзларини. Яхшиям, биринчи пайғамбар ҳазрати Одам Чилонзорда туғилган, Момо Ҳавонинг маҳалласи Қўштут, Нуҳ пайғамбар Қози гузарда таваллуд топганлар, демадингиз!.. Ўз номлари ўзи билан: Одам Атода «ота» нима қилади? Ўзлари ОТА-ку. Исо алайҳиссаломнинг ҳам оталари йўқ. Онамиз Биби Марямнинг бўйида ғойибдан пайдо бўлганлар. Бутун Ер юзи уларга Ватан бўлди.

— Ие, хурофотнинг уяси экансизу. Бу чўпчакларни қаердан топдингиз? Опага (Раъно Абдуллаевага деб тушунасиз. — Ғ. С.) шипшитиб қўйиш керак экан номингизни. А лаббай?

— Қуръони Карим шундай хабар беради. Ваҳийдан келган хабар.

— Ваҳий? Нима у? Қаерда жойлашган бу шаҳар?

Энсам қотди. Минг ҳасратда «ваҳий» нималигини тушунтирган бўлдим.

— Ундай бўлса, гапни чўзмасдан, лўнда қилиб: Одам Ато билан жуҳуднинг пайғамбари Исонинг отаси — Худо бўлади, деб қўя қолмайсизми?

Уффф-е!!! Ўзим нодон бўлмасам, келиб-келиб дин ва инсоният тарихи ҳақида тўпос, иймонсиз бир нарса билан баҳслашиб ўтирамanми. Иблис етовида юрган бу жоҳилга бирон гапни уқдириш бетон деворга азон айтиш ёки ёввойи эшакнинг қулоғига танбур чертиш билан баробар.

— Менга қаранг, окагинам: Худо шоҳид, билдингизми? Биру Бор. Унда на ота-она, на ака-ука, на ўғил-қиз йўқ. У Танҳо. Бирламчи зот. Асл манба. Манбаларнинг манбаси. Шунинг учун ҳам Худо-да. Ундан кейин Исо масиҳ яҳудийларнинг эмас, насронийларнинг пайғамбари. Асл зоти поклари исломий, биз мусулмонлар учун ҳам пайғамбар ҳисобланадилар. Бу оддий ҳақиқатларни ота-боболаримиз ўн олти аср муқаддам билганлар. Биз бўлсак...

НАФС БАЛОСИ

Амаллаб ўз суҳбатдошимга зоти бобаракот, ҳазри Одам Ато — энг бирламчи падари бузургворимиз асли ибтидода бу ёруғ оламга келгинди эканликларини тушунтирдим.

— Ундай бўлса, Катта Отамиз ер юзига қаёқдан келиб қолдилар? Бобойнинг асл ватанлари қаер? Ёки космополитми?

— Ватанлари — Жаннат, Равзатус сафо бўлган.

— Шу ўзимизнинг Жиззахми: Ёки Равалпинди? Мен Ҳиндистонга ҳам борганман, домла.

— Жиззах эмас, Жан-нат деяпман!

— Ие, Жаннатни нега ташлаб кетганлар? Об-ҳавоси тўғри келмаганми соғликларига?

— Пахта экишга юборишган, — дедим кесатиб.

— Тахта? Тахтадан уй қуриб олганми? Ҳа, билдим. Расияда туғилган экан-да.

— Мен пахта десам, Сиз тахта дейсиз. Йўқ! Жаннатдан Катта Отамизни қувиб чиқазишган. Уқдингизми, қу-виб чи-қа-зиш-ган! Нафсим қургур балодур, ёнган ўтга солодур, деб эшитмаганмисиз?

— Қаёқдан эшитай... Ким қувган? Нима учун? Қандай ҳаққи бор?

— Худо «қувинглар!» деб амр қилган.

— Нега ундай қилади? Арпасини хом ўрибдими?

— Астағфурилло. Жаннат аҳли овқат емайди. Одам Ато эса (паст овозда деяман: Сизга ўхшаб...), нафсга берилиб, буғдой донини тановул қилганлар. Оқибатини яхши ўйламай. Тушундингизми? Овқат егандан кейин киши нима қилади?

— Чой ичади.

— ?!

— ... Дам олади, ухлайди...

— Ол-а.. Ҳожатга эҳтиёж пайдо бўлади, агар билсангиз.

— Нима бўлади?

— Ҳожатга чиққиси келади.

— Ҳа-а, тушундим энди. «Ҳожат» нима ўзи? Оддийроқ қилиб, ўзбекча гапирсангиз-чи.

— Бовур қилгиси келади.

— Бовур?!

— Иҳ... Қандай тушунтирсам экан? Мана бундай:

Шумимни тугмаларини ечиб, азза-база полга чўнқайдим...

Шунда Қудратулла ака: — Э-ҳа!!! — дедию, роса қотиб-қотиб кулди.

— Эҳ «некультурний» отамизей. Шундай қилдими, а? Чи... э... Ўтириб қўйди, демайсизми? (Ў ҳам ўзича паст овозда шивирлаган бўлади: сенга ўхшаб...) Хўш-хўш... Уёғи нима бўлди?

— Нима бўларди! «Жаннатни булғадингиз. Бу ердан Сизга ўрин йўқ», деб ер юзига қувиб юбордилар эшикбон малоикалар.

— Ажа-аб. Жаннатда «уборний» йўқ экан-да, а лаббай?

«СМОТРЯ КАНАҚА ХУРОФОТ»

Бу ҳангомаларни роса мириқиб эшитдию, сўнгра устаси тушмагур суҳбатга ўзича якун ясади.

— Маладес! Ҳали сиз шу чўпчакларингиз билан студентларнинг бошини қотириб ётибман, денг?! КПСС тарихи бир ёқда қолиб, ғирт эскилик сарқитлари, диний хурофотлар тарихини ёшларнинг миясига қуйиб ётган экансиз-да, ўртоқ олим? «Дин-афьюн» деб ким айтган, биласизми?

Уни чалғитмасам, иш чатоққа ўхшаб қолди.

— Киши сиз билан бир марта гаплашгандан кейин уч кунгача ўзини қатрон қилиб, қирқ кун чилла ўтириши керак.

— «Қатрон» нима?

— ...

Айтинг — айтинг, одам деган кар бўлса бўлсин кўр бўлса бўлсин, нодон бўлмасин.

— Ўзингиз айтинг-чи: афьюн нима?

— Афьюнми? Афьюн... А шу ўзимизнинг бангидевонага ўхшаган бир нарсадир-да?

У ҳужумкорликда давом этди:

— Ким билсин, ўзингиз балким партия аъзоси бўлсангиз ҳам керак?

— Худо сақласин. Сиз аъзо бўлган фирқанинг аъзоси эмасман.

— Ҳа-да: бу палағда гапларни айтиб юрган хурофотчини комунистик партия сафига олишармиди!.. Бўлди энди, сафсатани йиғиштиринг. Қани оғзини катта очинг. Кўзингизга Одам Атони бир кўрсатиб қўяй. Токим «ҳожатга» ҳожат қолмасин.

Ўриндиқдан ирғиб тушдим.

— Ока, — дедим унга ялинган оҳангда. — Гапга берилиб кетганимданми, қўрқувнинг зўриданми ёки сеҳрланиб қолдимми, иш қилиб, тишимнинг оғриғи таққа қолди. Буёғига маъзур тутасиз...

Чиндан ҳам мўъжиза содир бўлиб, оғриқ босилди-қолди. Аввалги дафъа узоқ йўл босиб, Бодомзорга, ҳовлига етиб келганимда... Шундай остона ҳатлаб ўтдиму, тағин тишларим лўқиллаб оғрий бошласа-да! Намакоб билан чайдим, аналгин ичдим, бир отим носвой босдим, исириқнинг уруғини чайнадим ҳамки, надирки оғриқ тўхтаса... Аҳволим аввалгидан ҳам бешбаттар оғирлашди. Кўнглим айнаб, қайт қила бошладим.

— Вой даҳаним... Вой бошим... Вой тишим... Ҳа телефонни чиқазганни!..

... Қудратулла аканинг ёнига иккинчи топқир қайтиб келганимда, у мени кўрдими ёки кўриб кўрмасликка олдими ўзини, билолмай қолдим. Ўриндиқда бир давангир, барзанги одам ҳозиргина олинган тишининг зарбидан, ҳушидан кетиб, чала ўлик бўлиб ўтирар эди. Довдир уста бу бахти қаро одамнинг ҳам, ким билсин, соппа-соғ тишини олиб юборгандир. Ҳамдардлик юзасидан беморнинг юзига сув сепалаб, бурнига нашатир спирт ҳидлатдим. Бетига шапатилаб, аранг ўзига келтирдик. Бироздан сўнг шериги қўлтиғига кириб, суяшиб, уйига олиб кетди. Фақат шундагина ранги оқариб, дағ-дағ титраб турган дўхтир менга қаради-да, йиғламсираб деди:

— Юраги чатоқ экан хумпарни...

Ёпирай. Нима бўлаяпти ўзи? Қўрқувнинг зўридан бўлса керак, тағин тиш оғриғим келган жойига қайтиб кетди... Қўллари қонга беланган кекса дўхтирга раҳмим келиб, бироз уёқ-буёқдан гуранглашиб ўтирдик.

АБРАМАШВИЛИ

Мени қанчалик хурофотчига чиқазган бўлмасин, Қудратулла тоға руҳан диний «чўпчакларим» домига илинди. Таъсир доирамга тушиб қолди. Ҳатто ўзича камина, Худонинг бир бандаси, бечора ва ғариб «пирафесурга» ёрдам бергиси ҳам келиб қолди.

— Домлахон, — деди у синиқ бир оҳангда, — мени гапларимга хафа бўлманг. Улай агар, Сизга ҳурматим баланд. Нима қиласиз, акоси шу ҳукуматнинг арзимаган чойчақасига қаддингизни букиб, ўзингизни хор қилиб. Бу хизмат ҳаққи эмас, садақа. Сизнинг бир ойда топган моянангизни мен бир кунда, бе, бир соатда топаман.

Мен ҳам иссиқ жонман. Алам қилди.

— Сиз ҳам... Сиз ҳам, билдингизми... Мен бир соатда қиладиган ишимни юзта сиздақа одам юз кунда ҳам қилолмайсиз.

— Шуни айтаяпман-да мен ҳам!

— Хўш, нима қил дейсиз, бўлмаса?

— Она гапни айтайми?

— Ҳа-да. Айтинг.

— Хафа бўлиш йўқ. А лабай?

— Йўқ!

— Гап биттами?

— !

— Ёқиб қолдингиз. Роса ўзимбоп одам экансиз. Менга раз ишга ўтинг. Тамом. Дангал гап шу.

Кулдим.

— Мен тиш орқасидан кун кўраман, олим болам. Ризқ-рўзим шу Тишдан. Дуо қилиб тураманки, одамларнинг кўпроқ тиши оғрисин, деб. Сиз бўлса Тил орқасидан тирикчилик қиласиз. Ҳа энди, гап сотасиз-да. Сотадиган бошқа нарсангиз бўлмагандан кейин. Келинг, шу икки касбни бирлаштирамиз, хўп десангиз. Касб-коримизни «рентабеллаштирамиз». Нима дедингиз?

— Нима ҳам дердим. «Тишинг оғриса тилингни тий» деган гап бор-да. Тиш билан тилнинг хизмати бир-бирига қойим эмас, окагинам. «Рентабеллаштираман» деб тилимни тишлаб оларман-да, ғулдираб қоларман. Ўйламай сўйлаган тил тиш синдирса ҳам ажабмас.

Қув суҳбатдошим бўш келмади.

— Анойи эмассиз. «Қаловини топса қор ёнар» деган гап ҳам бор, акоси.

— Қаловини тополмасанг, оддий қоғоз ҳам ёнмайди, тутайди, денг?

— Нимайди? Қоғоз нима қилади?

Мен гапимни овозимни янада гумбурлатиб такрорладим.

— Ҳа-а, ўлманг. Мана шунингиз бор-да.

— Дуруст. Фараз қилингки, рози бўлдим ҳам. Мен бу ерда қандай хизмат қиламан?

Чол дангал саволга дангал жавоб қилишдан нима учундир бош тортди. Мени чўчитиб юборишдан ҳадиксиради.

— ... Шу денг, жияним, қўшнингиз академик Асадулла эшонни танийсиз. Аллақандай микробиологиями, макробиологиями институтида директор бўлиб ишлайди. Унинг айтишича, Русия Фанлар академиясида бир таниши, Борис Абрамашвили деган зот нуфузли бўлим мудири бўлиб турарkan. Ўз соҳасида иккитанинг биттаси, агар битта бўлса Ўзи экан. Қўли гул мутахассис. Академияда мухбир-аъзо, кўп зеҳни ўткир олим. Етти иқлимга таниқли аллома. Қарангки, шу одам Америкага кетиб қолибди...

— Менимча, чакки қилган. «Ҳар жойни қилма орзу, ҳар жойда бор тошу тарози».

«Тош» сўзини эшитиб, мусоҳиб бир сесканиб тушди.

— Қуйинг шу гапларни, афандим. Сизга ярашмайди. Буёғини эшитинг. Ўша инсон орадан уч-тўрт йил ўтгач, Масковдаги эски дўст-қадрдонларини кўргани келибди. Маълум бўлибдики, Борис Илларионович уёқларда ўз соҳаси бўйича иш тополмай, ихтисослигини ўзгартирибди. Массачуэтс штатида аллақандай биология лабораториясида од-дий лаборант бўлиб хизматга жойлашибди. Қурбақа, каламуш, сичқонларни қорнидан ёриб, анализ қилиб ўтирарkan.

— ... Мазза қили-иб, денг. Юзтубан кетибдию... Расво бўлурму шунча ҳам!

— Буёқдаги дўстлари ҳам шундай деган экан, у нима дебди денг: хизматим ҳаром бўлсаям, маошим ҳалол. Уёқда оддий «каламушхўр» — лаборантликда туриб, буёқда Фил вазифасида, доктор-профессорликда тегадиган ойлигимдан... қанча деб ўйлайсиз?.. йигирма баробар кўп пул оламан!

— У!

— Кўрдингизми, домлажон, Абрамашвили қавми хўб доно кишилар бўлади-да. Яшашни билади.

— Балли. Агар инсоннинг орияти, қадр-қиммати пул билан ўлчанса... Яшашни ҳар ким ҳар хил тушунади.

ҲОТАМТОЙ

Дўхтир жаноблари менга нимандир таклиф этмоқчию, тили айланмаётганини сезиб турардим. Сезиб турардиму, ўзимни қандай ҳимояга тайёрлашим кераклигини билмасдим. Мен томонга эсаётган нарса нима ўзи: елми, тутунми, шабадами, бўронми, гармселми? Каминанинг луқмаси суҳбатдошимга ёқинқирамади.

— Хуллас, гап шу: мен Сизни қоровул қилиб ишга оламан. Фаррошлик ҳам ўзингизда бўлади. Поликлиника ҳовлисини супуриб турасиз. Қўрқманг, «ҳовли» дегнимиз бир кафт ер. Албатта, хонани ёғ тушса ялагудек қилиб қўясиз.

— Уборщицалик?

— Ўлманг. Булар ҳаммаси — хўжакўрсинга.

— Хўш?

— Асосий ишингизни кейин айтаман.

— Маош?..

Қудратулла ака иш пишди деб ўйлади. Унинг фаҳмида ғишт қолипдан осонгина кўчган эди.

— Маошдан гапиринг.

— Домлачиликдан олаётган даромадингиздан уч баробар кўп. Ўқишга кирувчилардан олаётган пораларингизни ҳам қўшиб айтаяпман.

— Офарин, офарин. Сизнинг миянгиз фалаж эмаслигига мана энди ишондим.

— Йўқ. Ёрдам беролмайман. Мияни нейро-жарроҳлар даволайди. Мен тиш боқаман.

— Мени пора олади деб ким айтди Сизга?

— Қўяверинг... Ким олмайди. Ё ўзлари фариштами?

Калима ўгирдим-да, «сўз ўйинини» давом эттирдим.

— Бўлмайди. Келишолмадик.

Дўхтир чўчиб, ҳисоб-китобда бирданига яна икки поғона кўтарилди...

— Беш баробар.

— Тўғри келмайди. Борис Илларионович йигирма баробар кўп пул олади. Долларда!

— Э, бу ер Америка эмас-ку Сизга.

— Мен ҳам Абрамашвили эмасман. Энди бир камим ўз юртимда «Абрамашвили» бўлиш қолувдими? Қуйинг-е, мени «қозоқ» қилаётибсизми, амак!

Мусоҳиб кўтарилгани сайин мен ҳам парвозни янада ошира бошладим...

Бу алмойи-жалмойи гапларни у ўзича тушунди. Нархини оширaётибди деб ўйлади.

— Ҳо-о... Чакки эмассиз. Ҳозир нега арзимаган чақага кўниб юрибсиз, бўлмаса?

— Нима бўлгандаям, профессорман. Фан арбобиман. Кафедра мудириман. Раҳмингиз келсин, ахир.

Дўхтирнинг ғурури ачиган хамирдай ошиб-тошиб кетди...

— Ўн баробарга кўтарилишим ҳам мумкин. Ундай тақдирда яна қўшимча бир-иккита мажбурият олишингизга тўғри келади.

— Масалан, қанақа?

— Уёғини кейин айтаман. Арзимаган гап. Олтин ва қорадори билан боғлиқ. Ҳозир буёғини келишиб олайлик.

Ичимда бамисоли вулқон қўпа бошлади. Масала ойдинлашди. «Ўйлаб кўраман», деб чиқиб кетдим. Қачон бир тўхтамга келганимда кириб айтишимни билдирардим.

МАТЛАБИНГ НА СЕНИНГ, ОДАМЗОД?

Уйга қайтар эканман, нима сабабдан бу мияси айниб қолган алкаш қарияни лақиллатаётганим хусусида ўйлаб, эзила бошладим. У мендан нима истайди ўзи? Нега қинғир-қийшиқ ишларига мени шерик қилмоқчи? Наҳотки, менинг афт-ангоримда қабиҳ жиноятчининг диққатини ўзига тортаётган қандайдир «жозиба» бўлса? Бу сингари жумбоқлар сонсаноқсиз эди...

Мазкур дардли, изтиробли саволлар ичра баъзи бир асосли тахминлар юзага қалқиб чиқа бошлади. Чунончи: камина, ҳар қалай, эл-юртга таниқли, камсуқум бир зиёлиман. Ҳеч ким илм аҳлидан шубҳаланмайди. Мабодо, бир фалокат юз бериб, сир ошкор бўлган тақдирда ҳам, мен туфайли унга раҳм-шафқат қилишади. Қолаверса, атрофимдаги казо-казо ёр-биродарларим, қариндошларим нажот қалъаси бўлишига шубҳаси йўқ. Яна бир жуда муҳим омил. Қудратулла оға мендай бир бечораҳол, ночор «таниқли олим», «фан арбобига» ҳомийлик қилганi боис эл-юрт орасида «ҳотамтой» деган ном қозонади. Шуҳратпараст кимса учун бу ҳазилакам мукофот эмас.

Кўзлари қипчақона қисиқ, пешонаси тиришган, айёр, ғулабирдан келган бу инсон қиёфасидаги махлуқ билан замондош бўлганим менга жуда-жуда малол келди.

Эҳ, одамзод. Кошкийди билсанг, Оллоҳ таоло инсон боласини нималарга даъват этгану, сен қандай юмушлар билан бандсан. Бу ўткинчи дунёнинг ҳою ҳаваслари йўриғида тилинг тиззангга осилиб, ҳолсираб, ҳаллослаб юрасан. Ўзингни ўтдан-чўққа урасан. Билмайсанки, қаёқдан келаётибсану, қаёққа бораётибсан. Яратган Эгам қил деган ишни қилмайсан. Иблисга, ул Шайтони алайҳи лаънага қулсан. Ҳар қандай қабиҳ ишларни бажаришга шайсан, фақат Парвардигорнинг иродасидан ва буюрганларидан бўлак. Ҳақ Субҳонаҳу таолодан узҳоҳлигим бор. Тавба деб гапирайин: баъзи бир хилги одамларга дуч келганингда, одам бўлганингга ҳам пушаймон бўласан одам. Оға билан менинг ўртамизда ўтиб бўлмас, чуқур жарлик бор эди. Бир-биримизга қараб мутлақо талпинмас эдик. Ажабким, биз, бир миллат кишилари, бир-биримизни тушунмас, тушунишни истамас ҳам эдик. Ҳар биримиз ўз ахлоқий-маънавий истеҳкомимизда маҳкам ўрнашиб турардик.

КАЛАВАНИНГ УЧИ ТОПИЛДИ

... Бўлган иш бўлди. Шу орада юз берган воқеалар юзасидан рафиқам билан маслаҳатлашдим

— Ҳайронман. АТС адашганга ўхшайди. Бутунлай бошқа номерни берибди. Қудратулла тоғанинг ишхонасига бориб қолибман, хотин.

— Қайси тоға?

— Анови тиш дўхтири борку, қўшнимиз Асадулла аканинг катта амакиси. Ўзимизнинг Бодомзорда, Сибиристон кўчасида туришади. Кўзойнакли, бақалоқ чол. Аммо қизиғи шуки, бояги тунги безори билан Қудратулла аканинг овози, гапириш оҳанги, шеваси ҳам жуда ўхшаш. Нима бўлаяпти ўзи? Тушунмай қолдим. Унгимми, тушимми?

— Ҳим... — деди тагдор қилиб хотиним. — Тушунарли...

— Қандай?

— Ўша турки совуқ бақалоқ акангиз, тиш дўхтири, а? Олтин йўриғидан узоқ муддатга қамалиб чиққан. Ўзиям бангими-ей, алламбало бир нарса дейишади.

— Хўш-хўш?

— Гап шундаки, қўшниларнинг зорланишича, уларнинг Исматулла деган ғирт худобехабар ўғли бор. Ҳамма уни Ғурбатулла дермиш. Тўрт марта уйланган. Биронта хотини билан яшамайди. Ўзига ўзи санчқи уриб, қора дори қабул қиларкан. Отини бир нарса дейишади-ку. Наркотик!

— Гиёҳвандми?

— Учига чиққани. Унинг дастидан ота-онаси кафангадо бўлган. Ўзиям уч марта узоқ муддатга қамалиб чиққан. Қуйингки, умри турмада ўтади. Энди тушунгандирсиз? Бизнинг телефон номеримизни қўшнилардан олган бўлиши керак. Ҳаммани безовта қилиб юрармиш.

— Э-ҳа... Гап буёқда эканда. Лекин уйидан эмас, отасининг ишхонасидан қўнғироқ қиладику? Чилонзордан.

— Балким... Ким билсин, отасининг ишхонаси тунда холи, бехавотир, шинамдир. Спирт ҳам ёнгинасида. Ажабмас, қоровул ҳам ўзларининг гумаштаси чиқар. Улфатлари билан ўша ерга йиғилишиб, туни билан «ноғора базм» қилишади-да. У ер газандалар уясига айланган, демак.

Масала узил-кесил равшан бўлган эди. Аммо буни қандай қилиб исботлайсан? Шу топда миямга бир даҳо фикр келди.

Кечаси, ўша белгиланган вақтда яна телефон жиринглади.

— Лаббай, садаға.

— Ҳе, лаббай демай ўл!..

ҚАШҚИРЛАР

Хуллас, ҳангома тағин бошланди. Тишни-тишга қўйиб дегандай, қаҳрамонларча чидадим. Телефон, ниҳоят, тингач, ҳалиги таниш номерни тердим: 76-76-76.

— Нима дейсан, ифлос!

Овозимни ўзгартириб, дедим:

— Ассалому алайкум ва Раҳматуллоҳи ва баракотуҳ.

— Нима-а-а? Мачитнинг имомимисан, нима бало? Саломингни пишириб е. Мақсадга кўч.

Уч-тўртта безорининг ҳиринглаб кулгани, туфлагани, ҳақорат аралаш телбавор қийқириғи эшитилди.

— Азизим, узр. Биродаримиз Қудратулла акани шундоққина чақириб беринг.

— Ҳей, пандавақи, эсинг жойидами ўзи? Ярим кечада бу ерда «папам» нима қилади? «Папам» «мамам»нинг ёнида. Уйда ҳозир маза қилиб «папалашиб», «мамалашиб» ётибди, билдингми? Уларнинг нашасига сув қўшайми сен ҳезалакни деб! Ҳе ўша...

Яна бир нечта йигит ва қизларнинг гижинглаган, дўриллаган, тартибсиз, ўта беҳаё хунук овозларию, қаҳқаҳалари эшитилди. «Бопла, Исматик, бопла у хотинчалишни!»...

— Ҳа, айтгандай, ўзинг кимсан?

— Ие, танимаяпсанми, Исматжон? — дедим ўзимнинг асл овозимда.

— Ҳалигина мириқиб гаплашдигу. 35-08-38 дан қўнғироқ қилаяпман. Амакингни қўшниси бўламан. Асадулла Сайфуллаевични-да.

Шу сонияда сир узил-кесил ошкор бўлди.

— А?! Иҳ, ҳей пандавақи, бу телефонни қаёқдан топдинг? Мен Исматулла эканимни кимдан билдинг? Панд... Иф... Ҳў ўша!

Телефон гўшаги шарақлаб тушиб кетгани эшитилди. Хонада ғала-ғовур кўтарилгани, «қаҳрамонимиз» гурс этиб ерга ағанагани сезилиб турарди. Саросима бошланди. Қашқирлар уяси ҳаракатга келган эди.

Орадан мана ўн йилча вақт ўтди. Ҳаммаёқ сув сепгандай тинчиди. Ўртадан ғубор кўтарилди. Эсизки, иккита паҳлавон жағ тишим қулоғини ушлаб кетгани қолди. Шу.

20.01.98й.

Халқимизда кенгашганга кенг дунё деб бежиз айтилмаган. Фарғона вилоятидаги ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари вакиллари бугунги кунда ана шу талаблардан келиб чиқиб, қувончли натижаларга эришмоқдалар.

Суратда: Охунбобоев тумани прокурори М. Тешабоев, Бешариқ тумани прокурори Т. Ҳасанов ва Фарғона шаҳри прокурори Я. Ўринбоев жиноятчиликка қарши курашишга доир фикр-мулоҳазаларини ўзаро баҳам кўришаяпти.

Ғанижон МУҲАММАДҚОДИРИЙ олган сурат.

ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

● БЕЗОРИ — гуноҳи аниқланмаган шахс.

* * *

●СУДЬЯ — кўнгли тўлмагунча савол бериб тинчимайдиган одам.

* * *

●СОҚЧИ—ҳукм ўқилгунча гуноҳкорни кузатиб, олиб юрадиган кимса.

* * *

●ТАҚДИР—гуноҳкорнинг қилмишига яраша кўрган кунлари.

* * *

●МУСОДАРА — қандай йўл билан келган бўлса, ўша йўл билан қайтиб кетган бойлик.

* * *

●ЖАРИМА—йиғиб-териб вақти келганда топшириладиган омонат.

* * *

●ГУВОҲ—судга қатнайвериб оёқ кийимидан айриладиган бечора.

* * *

●СИР — эр-хотин ажралаётган пайтда портлайдиган бомба.

Саидмурод САИДАҲМАД.

Ўзимизни қўйинг, ҳаттоки ҳамдўстликдаги мамлакатларнинг етакчи корхоналари билан ҳамкорликни яхшилаб, ривожланишнинг равон йўлидан бораётган Самарқанддаги «Жаҳонжон» кичик корхонаси бугунги кунда эътиборли ишларни амалга оширмоқда.

Суратда: кичик корхона раҳбари Жуманиёз Алибеков.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган сурат.

АДВОКАТ ИШКАМБА

Болалик йилларимда Садриддин Айнийнинг «Қори Ишкамба» қиссасини ўқиб, ростини айтсам, унда баён қилинган воқеаларга унча ҳам ишонавермаган эдим. Ёдингиздами, сартарошга соч олдираётган Қори унга хизмат ҳаққининг атиги ярмини тўлайди. Нега, дейсизми? Сабаби — бошининг тенг ярми кал эди-да! «Сен бошимдаги сочнинг фақат ярмини олдинг, холос», —дейди Ишкамба...

(Памфлет)

Мен бундай кишилар ҳаётда учрамайди, бу образ устоз адибнинг хаёлий тўқимаси бўлса керак, деб ўйлардим. Энди билсам, янглишибман...

Ҳар бир инсоннинг ҳаётида ўзи танлаб олган идеали, яъни маънавий байроғи бўлади: ҳалоллик, виждонлилик, кўзлаган мақсадига эришиш, қатъиятлилик ва ҳоказо. Адвокат Юксинбойнинг байроғи эса—сурбетлик. Ҳа, худди шундай. У ўзига иши тушган шўрпешона мижозга иккиланмай, юзига қизиллик югурмай, тўғридан-тўғри талаб қўяди:

— Мени ўзингизга адвокат қилиб олдингизми, демак, ҳамма талабларимизни бажаришингиз керак.

— Масалан? — дейди кўнгли бир таъмагирликни сезиб мижоз.

— Мен автобусларда юролмайман. Енгил машина ёки такси ёллашингиз лозим.

— Шу холосми?

— Ошқозоним ҳам унча яхши ишлайвермайди. Фақат биринчи тоифали ресторанларда (албатта, кабобу сомсалари билан) тамадди қилишга ўрганганман.

— Бунинг ҳам бир йўлини қилармиз, — дейди у юраклари увушиб ва «Шум бола»даги бойни эсга олганча сўраб қўяди: — Иннанкейинчи?

— Иннанкейинми? — ўйла- [illegible]

[illegible] ма-ён юриши учун ичайлик). Адвокатингиз ҳам аста луқма ташлайди:

— Кўпдан бери мана шундай бир плашч сотиб олиш ниятим бору имконим йўқ-да!..

Бу сизга берилган буюртма. Ақл-фаросатингиз жойида бўлса, дарҳол тушуниб олаверасиз.

Сал нарироққа боргач қоп-қора, Европа русумида тикилган шляпани кўриб қолади-да, яна минғирлай бошлайди:

— Ана ўша плашчга мана шу шляпа хўп ярашади-да!

Ўша плашчу шляпани «совға» қилмагунингизча юрак-бағрингизни қон қилиб ташлайди. Ишингизни пайсалга солаверади. Шошилтиради.

— Ахир тезда тугаб қолади-да ўша шляпа билан плашч! Кейин излашга тўғри келади...

Ўзи чўнтагини кавлаб тураверади. Пул чиқармайди. Сизнинг чиқаришингизни кутади...

На илож, ишингиз битгунча унинг ҳамма эркаликларини кўтаришга мажбур бўласиз. «Эркаликлари» эса кўнгил айнийдиган даражада пасткашликлардан иборат. Айтишга ҳам уят. Бироқ бу одамнинг асл башарасини очиб бериш учун айтмаса бўлмайди. Фақат баъзиларини санаб ўтамиз. У уйидан йиртиқ ботинка билан чиқади. Сиз устахонада ботинкасини (албатта, ўз ҳисобингиздан) яматиб беришингиз керак. Гоҳо сиз билан кетаётиб борми-йўқми юзидаги соқолини силаб қўя- [illegible]

— Бир куни Юксинбой ака уйимизга кириб келди. Андижондан укам меҳмонга келган эди. «Укангиз ким бўлиб ишлайди?» — дабдурустдан сўради адвокат. «Телефон станциясининг бошлиғи», — дея жавоб бердим. «Ҳм-м, — ўйланиб қолди у, — кейинги сафар келишида менга тугмачали телефондан иккита олиб келсин. Бири кўк рангда бўлсин, бири қизил...

Иккинчи мижоз:

— Хизмат юзасидан Хоразмга кетаётган эдим. Юксинбой акамиз телефон қилиб қолди. [illegible]

Учинчи мижоз:

— Бир куни бизникига келиб, хотинимнинг оёғида янги махсини кўриб қолди. [illegible]

[illegible] рига йўл олдим.

Тўртинчи мижоз:

[illegible]

[illegible] деярли 2 минг сўм бўлади. «Паркентга бориб иш қиладиган сизу, мен нега бензин қуйиб берар эканман? — деди эрим, — ўғлим Паркентда жиноят қилгани йўқ».

[illegible] Юксинбой деганлари аввалги ҳаётларидан бирида Қори Ишкамба бўлиб яшамадими экан?

Уста ҲАҚГЎЙ.

Қилмиш-қидирмиш

ҚЎРИҚЧИДАН «ЗЎР» ЧИҚДИ

—Ўрнингиздан туринг суд келаяпти.

Суд қора курсисида ўтирган келбатли, тоғни урса талқон қиладиган йигит ўрнидан оғиргина қўзғалар экан, хўрлиги келиб кетди. Шу тобда юрагидан отилиб чиққан фиғон ички бир хўрсиниш билан тилига кўчди:

— Менга нима етишмасди, ўзи? Шу кунларни кўргандан кўра ҳар бало бўлганим яхши эмасмиди?

Ҳа, унга ҳамма нарса етишарди. Энг муҳими, тўрт мучали соғ, норғул йигит эди. 1991 йилдан буён Нақлиёт ички ишлар бошқармасида қўриқчи бўлиб хизмат қиларди. Бугун у ана шу эришган мартабасини оёқ ости қилиб, ўз касбига ўчмас доғ туширгани учун эл-юрт олдида шарманда бўлиб турибди. Нафс деган тўймас балонинг қулига айланиб қолганидан минг бора пушаймон емоқда. Аммо ғишт қолипидан кўчиб бўлган, қинғир ишнинг қийиғи аллақачон чиқиб улгурган эди.

Ўртанган кўнгил, ўртанса қўймас деганларидек, Нақлиёт ички ишлар бошқармасида йўриқчи бўлиб туппа-тузуккина ишлаб юрган 33 ёшли Тангриберган Тожиев ҳам билганидан қолмади. Ахир унинг кимсан «ички ишлар ходими» деган гувоҳномаси бор. Эгнидаги формаси қадди-қоматига гулдек ярашиб турибди. Давринг келди ўйнаб қол, деганларидек бундай имкониятдан фойдаланиб қолмаса бўлмайди. Тангриберган шундай хаёллар билан ўзининг разил режаларини пишитди. Ахир ҳозир нима кўп — кимсан тижоратчи кўп. Четдан мол олиб келиш учун ёнида доллар олиб юради. Уларни қармоғига илинтириб олса бас. Иши юришди деяверинг.

1996 йилнинг 3 декабридан 4 декабрига ўтар кечаси «Тошкент» темир йўл шох бекатига келиб тўхтаган «Душанбе—Москва» йўналиши бўйича қатновчи 23-поезднинг 11-купесидаги Ойсара Тожиева фирибгар милиционернинг қармоғига илинди. Тижоратчи аёлга ўзини «божхона ходими» деб таништирган қўриқчи Тангриберган Тожиев вагон кузатувчисининг хизмат хонасида уни «элак»дан ўтказди. Ойсара Тожиева аёл киши бўлишига қарамай унга нисбатан куч ишлатиб, тинтув ўтказди. Белига маҳкам боғлаб олган белбоғидаги ҳамёнини тортиб олиб, янада қутириб кетди. 2500 АҚШ доллари ва 5 минг сўмни қандай қилиб бўлса-да, аёлдан тортиб олиш пайига тушди. Пулларини мусодара қилиб, ўзини қаматаман, деб қўрқитди. Бу макр-ҳийла эса унга жуда қўл келди.

Ваҳоланки, ўз хизмат вазифасини суистеъмол қилиб бошқаларнинг манфатини оёқ ости этаётган қўриқчи Тангриберган Тожиев аёлнинг зорланишларидан фойдаланиб қолмоқчи бўлди. 300 АҚШ доллари ва 5 минг сўм пулини олиб, мабодо бу ҳақда бирор кишига хабар бергудек бўлса, ўзини ҳам ўлдириб, йўқ қилиб юбориши мумкинлигини айтиб, қўрқитганча купедан чиқиб кетди.

Аммо ёпиғлик қозон ёпиғлигича қолмади. Аслида эгнига милиция формасини кийган, инсонийлик қиёфасини йўқотган бу муттаҳам товламачи қўлга тушди. Нақлиёт ички ишлар бошқармасининг оддий қўриқчиси Тангриберган Тожиевнинг ноқонуний фаолиятига шу билан суд сўнгги нуқтани қўйди. У масъул мансабдор шахс, милиция ходими бўла туриб хизмат доирасидан четга чиқиб, қасддан, ўзига қонун томонидан берилган ваколатларни бузиб, фуқароларнинг ҳуқуқларини оёқости қилиб, қонун йўли билан қўриқланадиган манфаатларига зарар етказиб, қўйингки, Конституцион ҳуқуқларини бузиб, ўзини «божхона ходими» деб таништириб, тинтув қилишга ва ўзганинг молини олиб қўйишига ҳеч қандай рухсати бўлмаган бир пайтда холис гувоҳларнинг иштирокисиз, аёл кишини бир ўзи текшириб, баённома тузмай, зўрлик билан унинг мол-мулкига кўз олайтириб, тожовуз қилгани учун айбдор деб топилди ва Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 165-моддаси 2-қисми «б» банди, 206-моддаси 2-қисми «в» бандига асосан 8 йил озодликдан маҳрум этилди. Мол-мулки эса давлат фойдасига мусодара қилинди. Шундай қилиб, ўз хизмат вазифасини суиистеъмол этиб, муттаҳамлик йўли билан бойлик орттирмоқчи бўлган яна бир муштумзўр, баднафс товламачи амалдаги қонунларимиз олдида ўзининг тегишли жазосини олди.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ, «Адолат» мухбири.
Ҳикматулла ТОШМАТОВ, Тошкент транспорт прокуратураси катта терговчиси.

Тошкент шаҳар ИИББ «Ахлоқ милицияси» бошқармаси ва «Адолат» газетасининг қўшма рейди

«Ҳаёсизда имон йўқ, имонсизда ҳаё йўқ», деб халқимиз жуда топиб айтган. Бунга мазкур рейдимиз жараёнида яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Ҳаёсиз, демакки, имонсиз одамлар (эсиз одам деган ном) енгил-елпи ҳаёт кечириш, осон пул топиш учун ҳар қандай тубанлик ва ҳар қанақа жирканч ишлардан, ҳатто номус савдосидан ҳам бош тортмаяптилар.

ОИЛА КУШАНДАЛАРИ

ёки қўшмачи ва фоҳишаларнинг қилмишлари хусусида

Бунга юнусободлик Нилуфар Ҳакимхўжаеванинг исқирт кирдикорлари мисол бўла олади. У бошқа иш қуриб кетгандек, аёл боши билан қўшмачилик қилиб «соққа» ишлайди. Ўша куни у «Буюк ипак йўли» кўчасида жойлашган «Тихон» ресторани ҳудудида «савдо»ни қиздираётган экан. Соат миллари роппа-роса 23 дан 30 дақиқа утганини кўрсатиб турган бир пайтда у навбатдаги мижозига бир йўла икки нафар «товар»ни, агар таъбир жоиз бўлса, «прокат»га сотди. Уларни олди-сотди шартномалари қуйидагича бўлди:

— Опахон, менга ёш, гўзал... қисқаси зўридан керак.

— Қанақасидан десанг ўшанақасидан «есть» қиламан. Нечта?

— Иккита.

— Анави йўл четида чиройини кўз-кўз қилиб турган икки жонон қалай, ёқадими? Бири 1977 йилда, иккинчиси 1978 йилда туғилган «местний» товар. Ҳали кўп уринмаган.

— Оҳ-оҳ, жонидан-ей, роса кетворган экан-у? Баҳоси қанча?

— Бўладигани 100 бакс (у АҚШ долларини шундай атайди). Бироқ яхши едириб-ичирасан. Дарвоқе, чекишга ҳам тузукроғидан топ. «Молларим» тоза. Анча-мунчасини чекишмайди.

Шундай қилиб қўшмачи Нилуфар Ҳакимхўжаева Чилонзор туманилик Александр Суворовга Мирзо Улуғбек туманилик Д. И. ва Г. Ш.ларнинг ҳар бирини 50 АҚШ долларидан сотди.

Тошкент трактор заводи яқинида яшовчи Е. Серебоянкова эса «савдо» учун кўча дайдимайди. Мижозларининг ўзи узун-қисқа бўлиб уйига кириб келишаверади. Яъни, у хонадонини хуфёна фоҳишахонага айлантириб олган. Фоҳишалару фоҳишабозлар ўзаро топишиб келиб, унинг уйида «меҳмон» бўлишаверади. Агар бордию мижозлари тоқ келишган бўлса (шунақаси ҳам бўлиб туради), уларга «жуфтлик» топиб бериш ҳам Серебоянковага чўт эмас. Ҳамма гап пулда. Мижоз «квартира ҳақи»ни тўласа, маишат учун олиб келган егулик ва ичкиликларига шерик қилса бас.

«Чорсу» меҳмонхонаси кир ювувчиси Муҳаббат Хасимова эса қўшмачиликни меҳмонхонада авж олдирадиганлар хилидан. У 2006-хонада шофирконлик, 1972 йилда туғилган Ж. Сатторов билан шу меҳмонхона хизматчиси О. У.ни мўмай «соққа» эвазига «қовуштирган» чоғида қўлга тушди.

Мазкур рейдимиз натижалари шуни кўрсатдики, шаҳарда бунақа қўшмачилар сони камайиш ўрнига афсуски кўпайиб бормоқда. Ўтган йили 262 нафар кишининг худди шунақа иш билан шуғулланганини ва ўз уйини фоҳишахонага айлантириб олганлиги учун турли жазоларга тортилганлиги фикримизнинг далилидир.

Энди қўшмачилар қўлида «товар»га айланган фоҳишалар хусусида тўхталайлик. Улар шунчалик сур ва юзсизки, бир жойдан қувласалар иккинчи жойдан макон топиб, «фаолият»ларини давом эттираверадилар. Мирзо Улуғбек туманилик М. М. ва «Марказ-1» мавзесида яшовчи Ч. М.лар ана шундайлардан. Уларнинг биринчиси 18, иккинчиси 21 ёшда. Икковлон дастлаб «Азия» дискоклубида қўлга олинганларида, бу ердан туёқларини шиқиллатиб қолиш уқтирилган эди. Лекин улар гўё итоатгўй, интизомли бўлиб бу ердан қуён бўлсалар-да, орадан кўп ўтмай «Джон клуб» дискоклубида пайдо бўлганлари ҳақида хабар келиб қолди. Фоҳишалар ўша жойда тузоққа илинишди. Шунда улар без бўлиб туриб:

— Бизни фоҳиша деб гумон қилманглар. Икковимиз ҳам ҳали қиз боламиз. Тартибли, ҳалол аёлларимиз, — дейишди.

— Қошки эди шундай бўлса! Биз дарҳол узр сўрар эдик.

— Юз бор эмас, минг бор узр сўрайсизлар ҳали.

— Ундай бўлса бу ишни кечиктирмай қўя қолайлик. Икковингизни тиббий кўрикдан ўтказиш учун диспансерга жўнатамиз.

— Йўғ-э! Уялмайсизларми, қиз болаларни ўшанақа жойга юборишга, сизларда инсоф борми ўзи?

Тиббий назорат ўзларини ҳали «қиз боламиз» деб таништирган бу икки «ахлоқли» аёлнинг заҳм (сифилис) касалига чалинганликларини кўрсатди. Энди холис айтинг-чи, кимда инсоф йўқ? Бунақа жирканч касалликларни бошқаларга юқтириб юрган шарм-ҳаёсиз «жонон»лардами ё бунинг олдини олган милиция ходимларидами?

Худди шу «ахлоқли» қизларга ўхшаб ўзини «Я порядочная девочка» деб таништирган 16 ёшли Е. Г. ҳам гоҳ «Империал», гоҳ «Оазис» дискоклубларида пайдо бўлиб қоларди. Фоҳишалик билан шуғулланганлиги ҳақидаги маълумотларга асосланиб, у ҳам тиббий текширувдан ўтказилганда, қорнида тўрт ойлик ҳомиласи борлиги, боз устига таносил касаллигига чалинганлиги маълум бўлди. Оқибатда унга жойларда қилиб юрган беҳаё қилмишлари учун Яккасарой тумани суди 2550 сўм жарима солди ва мажбурий равишда даволаниш учун касалхонага жўнатилди.

Сирғалилик 18 ёшли Г. Ҳ. ва 28 ёшли Л. С.лар дискоклуб, ресторан ва бошқа жойларда дайдиб, пулдор эркакларга кўз сузавериб аҳолининг жонига текканлардан. Уларнинг фоҳишаликлари исботлангач, ҳар бирларига суд томонидан 2000 сўмдан жарима солинди.

«Империал» дискоклубида қўлга тушган 25 ёшли «жонон» И.К. ҳам қўрққан олдин мушт кўтарар тарзида иш юритиб бизга ўшқирди:

— Мен ҳаёли, иффатли, ҳалол аёлман. Фоҳиша деб ҳақорат қилганларинг учун ҳали қонун олдида жавоб берасизлар.

Наҳотки, бизга унинг фоҳишалиги хусусида кетма-кет келган хабарлар ёлғон бўлса, — деб хижолатдан узр сўраб уни қўйиб юборишимизга бир баҳя қолди. Аммо узримиз асосли бўлиши учун ҳар эҳтимолга қарши уни тиббий назоратдан ўтказишга қарор қилдик. Буни қарангки, бу «иффатли» аёл ҳам таносил касалига чалинган бўлиб, юқумлию шармандали дардини енгил табиат фоҳишабозларга юқтириб юрган экан. Бўйнига арқон боғлагандек қилиб, уни ҳам тери-таносил касалликлари диспансерига даволатиш учун юбордик.

Сут билан кирганй жон билан чиқади деганларидек, фоҳишалик йўлига кирган аёлларнинг аксарияти, ҳатто касалликка чалиниб даволаниб чиқсалар ҳам тавбаларига таянмаяптилар. Мисол учун 17 ёшли Ж. К.ни олайлик. У ҳеч қаерда ишламайди, ўқимайди ҳам. Қилар иши фоҳишалик. Текширилиб таносил касалига чалинганлиги аниқлангач, даволанишга жўнатилган. Бироқ у тузалиб чиққач, яна «касби»ни келган жойидан давом эттираверди. Оқибатда қайта касалликка чалиниб, тағин даволатилди. Ўша куни у учинчи бор қўлга олиниб текширилганида тағин касалхонага жўнатишга тўғри келди. Беихтиёр ўйлаб қоласан киши: нима, шаҳар бедарвозами? Ҳаром-хариш юриб касалликка чалинадиган бунақа исқиртларни қайта-қайта даволайвериш учун қачонгача давлат маблағлари совурилаверади?!

Булар-ку майли, бир томондан олганда ҳар ҳолда ўз республикамиз фуқаролари, халқ таъбири билан айтганда, «Ўзингдан чиққан балога қайга борай давога» дейдилар. Аммо, четдан келганларга нима дейсиз? Биргина мисол. Алматилик фоҳиша Мария Ўтабаева «Ангар-18» дискоклубидан мижоз излайди. У ўзига 50 АҚШ доллари миқдорида баҳо қўйган. Нархига келишилса бўлди. Қаёққа деса кетаверади. Унинг учун жойнинг фарқи йўқ. Ўша куни у ҳаммомда — «иш» устида қўлга олинди.

Меҳмондўсту бағри кенг Тошкент шаҳрида бунақа жирканч турмуш тарзига одат қилганларнинг учраб туриши оқ матога тушган қора доғдек кўзга хунук кўринади. Айниқса, шаҳарда дайдиб юрган нусхаларнинг бурноғи йилдагига нисбатан ўтган йили бир мунча кўпайиб, умумий рўйхатга олинганлар сони кўпайгани ташвишли. Шунингдек, шаҳарда фоҳишалар сони ҳам йилдан йилга кўпайиб бормоқда. Фикримизнинг исботи учун рўйхатга олинган фоҳишаларнинг сони ўтган йили 1996 йилга нисбатан олганда 159,8 фоизга ошганлигини айтиб ўтиш кифоя қилса керак. Агар уларнинг анчагина қисми таг-тугининг тайини йўқ, ўзга юртлардан келган дайдилар эканлигини ҳисобга олсак, аҳволнинг янада аянчли эканлиги равшанлашади. Тўғри, бу исқиртларнинг аксарияти келган мамлакатларига қайтариб, жўнатиб юборилади. Лекин бу юзсизларга эшиклар беркитиб қўйилса, деразалардан яна кириб келишаверади. Шу ўринда ўтган йили дайдиларни қабул қилиш ва тарқатиш пунктларига қайта келиб тушганлар сонининг 36 фоизга ошганлигини айтиб ўтиш жоиздир.

Қўшмачи ва фоҳишалар фақат маиший бузуқлик билангина шуғуллансалар ҳам гўрга эди. Улар бор жойда ичкиликбозлик, гиёҳвандлик авжига чиқади. Бу ўз навбатида турли даражадаги жиноятчиликларга сабаб бўлмоқда. Ўтган йили биргина ахлоқ милициясининг ўзи фақат биз ҳикоя қилаётган соҳа муносабати билан содир этилган 354 жиноятни фош этганлиги фикримизнинг далилидир.

Энди икки оғиз гап фоҳишабозлар хусусида. Кўр кўрни қоронғуда топади, деб бежиз айтмайдилар. «Жуфтлик»ларнинг аксарияти «бирини олиб бирига урадиган» даражадаги тубан одамлар. Бунга шубҳа йўқ. Лекин баъзан туппа-тузук одамлар ҳам бу гуноҳ ишга қўл уриб, шармандаи шармисор бўлганларининг сабабини тушуниш қийин. Аввало Аллоҳдан, у дунё азобларидан қўрққан одам бу гуноҳи азим орттириладиган йўлга юрмайди. Қолаверса, сирти силлиқ оила кушандаларига яқинлик қилиб, ўзига шармандали касалликларни юқтириб олишдан чўчийди. Айниқса, XX аср вабоси — СПИД бутун жаҳон халқларига хавф солиб турган пайтда, бир лаҳзалик шаҳвоний лаззат деб бу шармандали касалликларни ўзларига юқтириб олсалар нима бўлади? Аҳли аёллари, ота-оналари, қариндош-уруғларию маҳалладошларининг юзларига қандай қарайдилар? Бу иснод нафақат ўзларининг, балки бутун оила аъзоларининг шаъниларига ўчмас доғ бўлиб тушмайдими?

Ҳақли савол туғилади: Хўш, фоҳишалигу фоҳишабозликнинг келиб чиқиш манбалари нимада? Таҳлил шуни кўрсатмоқдаки, аксарият ёшлар енгил-елпи ҳаётга, тун бўйи рангли лампочкалар ёниб, ажиб манзара кашф этувчи маишат, ичкиликбозлик авж олувчи дискоклублар, ресторанлардаги ҳаётга маҳлиё бўлиб, шу йўлга кириб кетмоқдалар. Видеобарларда, ҳатто телевидение орқали намойиш этилаётган ахлоқсизликни, шаҳвоний ишларни тарғиб этувчи кинолар ҳам ёшлар онгини бузмоқда.

Ахлоқ милицияси ходимлари бу шармандали иллатларга барҳам бериш, соғлом, юксак маънавиятли турмуш тарзини шакллантириш учун бор имкониятларини ишга солмоқдалар. Жумладан, аҳоли ўртасида кенг миқёсда тушунтириш ишларини (ўтган йили жойларда жами 184 марта шундай оммавий тадбир ўтказилди) олиб бормоқдалар. Ахлоқсизликни тарғиб этувчи четдан келтирилган видеокассеталар, китоблару газета-журналларни мусодара этиш, уларнинг мамлакатимизга кириб келиш йўлларини беркитиш ишларида ҳам жонбозлик кўрсатмоқдалар. Шунингдек, «Риск гуруҳи», «Джон клуб», «Тун» каби оммавий тадбирлар ўтказиб, жойлардаги қонунбузарларни қўлга олмоқдалар. Ўтган йили биргина «Риск гуруҳи» тадбирларининг ўзида бир неча юз суюқоёқ қонунбузарлар қўлга олиниб, уларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Шунга қарамай, юқорида таъкидлаганимиздек, аҳвол ҳамон ташвишли. Бас, шундай экан, мазкур ғоят масъулиятли ишни фақат ахлоқ милицияси зиммасига юклаб қўймай, кенг жамоатчиликни оёққа турғазадиган, бор овоз билан бонг урадиган пайт келди. Бу ишда ҳокимликлар, маҳаллалар, меҳнат жамоалари жонкуярлик кўрсатишлари шарт.

Олег ДАНИЛИН, Тошкент шаҳар ИИББ «Ахлоқ милицияси» бошқармаси бўлим бошлиғи, милиция капитани.
Мурод КАЛОНХОН, «Адолат» мухбири.

Адолат

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

ҲОМИЙ: Ўзбекистон Республикаси «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик жамияти.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Нажмиддин КОМИЛОВ, Ҳалим БОБОЕВ, Акмал ҚОСИМОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Акбархўжа РАҲИМОВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Рустам ҚОСИМОВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Котибият — 136-55-64.
Эълонлар бўлими: 136-55-96.
Вилоят мухбирлари:
Бухорода — 3-40-75.
Самарқандда — 33-00-52.
Фарғонада — 24-51-64.
Қаршида — 4-68-98.
Навоийда — 6-15-41.
Дўстликда — 5-49-09.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140.
Буюртма Г— 01009, ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди.
Навбатчи — Ҳикматуллоҳ ҚОДИРОВ.

● Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти — 21.00.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.